

# UNÁAN HEBREO BANAN BANACĚ UNICAMA BUÁNMI QUIRICA

## I. CRISTONĚX CA ANGELCAMA 'IMAINUN MOISESBĚTAN SĚNĚNMAIRA 'ICĚ QUICĚ BANA (1-4)

*Aín unicama pain xutancĕxuan Nucĕn Papa Diosan aín Bĕchicĕira xua*

<sup>1</sup> Bĕráma ca Nucĕn Papa Diosan nucĕn raracaman aín cushi 'unánan uisai cara aín uni 'iti 'icĕ quixun 'unánun, Nucĕn Papa Dios, an sinánmicĕ bana uni ñuixuncĕ unicamabĕ bananan namámiquin canan, bĕtsi bĕtsi ñu ismiquin canan, bĕtsi bĕtsi ñu 'aquinribi atu ismiacĕxa.

<sup>2</sup> Bĕráma usaquin nucĕn raracama 'unánmia 'aínbi ca an xucĕxun aín Bĕchicĕ anbi aín Papan bana unicama ñuixuancĕxa. Nucĕn Papa Diosan ca aín Bĕchicĕ camabi ñu uniomiacĕxa. Usa 'ain ca an camabi ñu, naíu 'icĕ ángelcama 'imainun, ĕnĕ menu 'icĕ unicama 'imainun, camabi ñu unio 'icĕ aín Papan a 'ibuamiacĕxa.

<sup>3</sup> Nucĕn Papa Dios ax ca unin sinánsamaira 'aish upíira 'icĕn. Usa 'ain ca aín Bĕchicĕ Jesucristo axribi asaribi 'icĕn. Usa 'ain ca uisa cara ax 'iacĕxa quixun 'unánquin unin 'unánti 'icĕn, aín Papa Dios ax ca asaribi upí 'icĕ quixun. An unio 'ixun ca an unio ñucama, aín banánbia usabi 'inun 'imia.

Usa 'aish ca camabi unin 'ucha tērēncē 'inun ba-max baísquitancēx, aín Papan nētēnu cuan 'aish aín mēqueu abē 'Apu 'icēn.

<sup>4</sup> Nucēn Papa Diosan Bēchicē ax ca aín Papa cuēēncēsabi oī 'icē cupí, aín ángelcamasamai upíira 'icēn. Usa 'ain ca aín Bēchicē Jesucristo axribi asaribi 'icēn. Usa 'ain ca uisa cra 'aish aín Papabē 'Apu 'icēn. Usa 'aísha ax aín Papabē 'Apu 'ain ca ángelcama abē sēnēnma 'icēn.

*Nucēn Papa Diosan Bēchicē, ca ángelcamabētan sēnēnmaira 'icē quicē bana*

<sup>5</sup> Nucēn Papa Diosan ca uinu 'icē ángelbi cáma 'icēn:

Mix camina 'ēn Bēchicē 'aish xēnibua 'aínbi 'ēbē 'iti 'ai quixun. 'Imainun ca uinu 'icē ángelbi ñuima, Jesúsēshi ñui, Nucēn Papa Dios ēsairibi quiacēxa:

'Ēx cana aín Papa 'iti 'ain. Ax ca 'ēn Bēchicē 'iti 'icēn.

<sup>6</sup> Usa 'aish ca aín Bēchicē aratsushi 'icēbi ēnē menu xuti ēsai quiacēxa:

'Ēn ángelcaman ca a rabiti 'icēn.

<sup>7</sup> Angelcama ñui ca Nucēn Papa Dios ēsai quiacēxa:

'Ēn 'amicēxun ca 'ēn ángelcaman 'ēn cacēsabi oquin ñu 'aia. Usa 'ain cana 'aisa tanquin suñusa 'imianan 'aisa tanquin tsi rēquirucēsa 'imin. Usa 'ixun ca 'ē ñu 'axunia.

<sup>8</sup> Usai quiquinbi ca aín Bēchicē aira ēsaquin caia:

Mixribi Dios 'aish camina usabi 'itioi 'ēn nētēnu 'Apu 'ain. Mix 'Apu upíira 'aían min banaribi upí 'ain ca min 'ati ñucamaribi upí 'icēn.

<sup>9</sup> Unían upí ñuishi 'ati cuēēanan camina atúan 'aisa tancē 'atíma ñu a cuēēncēma 'ain. Usa 'icē cana 'ēx Dios 'aish min Dios 'ixun, unicama 'imainun

ángelcamaribi 'acēsamaira oquin, cuëinra cuëenun mi'imian.

<sup>10</sup> Usaquin canan ca Nucën Papa Diosan ësaquinribi aín Bëchicë caia:

Mix camina camabi ñu aín 'ibu 'ain. Min camina bërâma mecama 'imainun naí 'imainun anu 'icë ñucamaribi uniocën.

<sup>11</sup> A ñucamax ca nëtéti 'icën. Nëtécëbëbi camina mix nëtétima 'ain. Chupa 'icësaribiti ca a ñucama xëñibuti 'icën.

<sup>12</sup> Usa 'icëmi min, chupa xëni 'acësaribi oquin capúncëxbi ca me 'imainun naí iótécëncë 'iti 'icën. Acamaxa usai 'icëbëbi camina mix usabi 'in. Mix camina usabi 'iá 'aish usabi 'iti 'ain.

<sup>13</sup> Uínsaranbi ca uinu 'icë ángelbi Nucën Papa Diosan ësoquin cáma 'icën:

Axa mimi nishcë unicama 'ën mi 'ibuamimainun camina mix 'ëbë 'Apu 'aish 'ën mëqueu 'iti 'ain.

<sup>14</sup> Camabi ángelnëx ca an Nucën Papa Dios ñu 'axuncë 'icën. Usa 'ixun ca an xucëxun, uicamax cara an mëníosabi oi Nucën Papa Diosnan 'inux iëñuxun 'aia, acama 'aquinia.

## 2

### *Jesucristomi catamëti iëtisama tantima bana*

<sup>1</sup> Usa 'ain cananuna Nucën Papa Diosan Bëchicë ñui quicë bana a upí oquinra bëmëquin cuati 'ain, a bana manuquinma ax quicësabi oquin 'anuxun.

<sup>2</sup> Bërâma ca ángelcaman 'aquinmainun Nucën Papa Diosan nucën raracama ñuixunun quixun, Moisés aín bana 'ináncëxa. Usa 'ain ca raírinën a bana quicësabi oquin 'amainunbia an a bana quicësabi oquin 'acëma unicama, a Nucën Papa Diosan atun 'ucha cupíbi castíancëxa.

<sup>3</sup> ¿Asérabi usa 'ain caranuna nux —Jesucristomi catamētia uni Nucēn Papa Diosnan 'inun iēti bana a cuatíbi, a bana quicēsabi oi 'icēma 'aish uisa tancēx iēti 'ain? A bana anun nun 'ucha tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'inux iēti, a ca Nucēn 'Ibu Jesucristonēn pain unicama ñuixuancēxa. Usa 'ain ca an cuacē uni raírínēn, a bana ca asérabi 'icē quixun 'unánquin, nuríbi 'unánmiacēxa.

<sup>4</sup> A unicama ca Nucēn Papa Diosan uni itsin 'acēma ñu 'anun 'amiacēxa, an aín bana ñuixunia cuacē unicaman, asérabi ca aín bana 'icē quixun 'unánun. 'Imianan ca atu bētsi bētsi ñua 'anun aín Bēru Ñunshin Upí 'ináncēxa, ax cuēēncēsabi oquin.

*Axa ami catamēti unicamasaribia Jesucristo 'iá bana*

<sup>5</sup> Aín unicama cara uisai 'iti 'icē quixun ñuiquin cana mitsu cain, Nucēn Papa Diosan ca ángelcama —mitsux camina 'ēn unicaman 'apu 'iti 'ai — quixun cáma 'icēn.

<sup>6</sup> Usama 'aínbi ca béráma Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ësai quia:

Nucēn Papa Dios, ¿axa añu 'icē caramina uni sinánxunin? ¿Axa añu 'ain caramina axa chēquiti unicama 'aisamaira oquin sinanin?

<sup>7</sup> Min camina usabi 'inuxmabia ángelcamabē sēnēnmara 'inun uni 'imiácēn. Usa 'imiquinbi camina minan 'aísha mibē xēnibua 'aínbi 'itioquin 'imianan min unio ñucamaribi 'ibuamiácēn.

<sup>8</sup> Usonan camina unicama camabi ñu aín 'ibu 'inun 'imiácēn.

Usa 'ain ca camabi ñun 'ibu 'inun 'imiquin Nucēn Papa Diosan añu ñubi an 'ibuacēma 'itimoquin

unicama uniocëxa. Usa 'aínbi cananuna 'unanin, camabi ñuira ca unin 'ibuacëma pain 'icën.

<sup>9</sup> Usa 'aínbi cananuna Jesús 'unanin. A ca Nucën Papa Diosan, usabi 'inuxmabi ënë menu uni 'aish ángelcama meura 'inun xuacëxa. Unicama nuibaquian Nucën Papa Diosan sinánsabi oi ca ax camabi unin 'ucha cupí bamacëxa. Usa 'icëbi ca paë tani bamacë cupí baísquimitancëxun Nucën Papa Diosan aín nëtënu abë 'Apu 'inun 'imiacëxa. Usa 'icëbi ca paë tani bamacë cupí baísquimitancëxun Nucën Papa Diosan aín nëtënu abë 'Apu 'inun 'imiacëxa.

<sup>10</sup> Nucën Papa Diosan ca camabi ñu ainan 'inun uniocëxa. Usoquin 'á 'aish ca, an aín bana cuacë aín bëchicëcamaxa aín nëtënu abë 'iti cuëënia. Usa 'ixun ca axa uni 'aish tëmëranan paë tani bamacë cupíshi Nucën Papa Diosan ainan 'inun uni iëminun Jesucristo 'imiacëxa.

<sup>11</sup> Jesús, an aín unicama Nucën Papa Diosan iscëxa upí 'inun 'imicë a 'imainun an usaquin 'imicë unicama, acaman Papa ca Nucën Papa Dios 'icën. Usa 'ain ca Jesús aín unicama sinani rabinima, atux ca 'ën xucëantu 'icë quia,

<sup>12</sup> aín bana quiricanu cuëñëo quicësabi oquian aín Papa ësaquin cásabi oi:

Usa camina mix 'ai quixun cana 'ën xucëantu ñuixunti 'ain. Min unicomaxa timëcë, abëtan cana mi rabiti 'ain.

<sup>13</sup> Ësaribitia Jesús quiá ca cuëñëo bananu 'icën:

'Ëx cana 'ën Papa Diosmi catamëtin.

Ësaribi ca cuëñëo bananu 'icën:

'Ëx cana ënu 'ain, 'ën Papa Diosan 'ë 'ináncë aín bëchicëcamabë.

14 Achúshi unin bëchicëcamax ca aín xucënsaribi 'ia. Usaribiti ca Nucën Papa Diosan bëchicëcamaxa uni 'ain, axribi uni 'inux Jesús uacëxa. Uni 'aish ca, an ñu 'atima 'ati sinánmicë 'aísha Nucën Papa Diosbë uni 'itima 'icëbi ñunshin 'atimanën 'apu a ñusmonux bamati cupí, Jesús uni 'iacëxa.

15 Usai 'iquin ñunshin 'atimanën 'apu ñusmoquin ca Jesusan axa ami catamëcëma 'aish aín bamati sinani racuëcë unicama, ax ainan 'aish aín bamati racuëtimoquin mëníocëxa.

16 Usa 'aish ca Jesús ángelcama 'aquinti sinani uni 'inux uáma 'icën. Uicamax cara Abraham Nucën Papa Diosmi catamëasaribiti ami catamëtia acama 'aquinti sinani ca Jesús uni 'inux uacëxa. Asérabi ca usa 'icë quixun cananuna 'unanin.

17 Ësaquin nu 'aquinti cupí ax nusaribi uni 'ixun, ñunshin 'atimanën 'apun tancëxun 'unánan paë tani tëmëratí 'unan 'ixun ca Jesusan aín unicama Nucën Papa Dios upí oquin ñucáxunia. Usa 'aish ca nun 'ucha tërënux bamati cupí nusaribi uni 'iacëxa.

18 Ax tëmëranan ñunshin 'atimanën 'apun tancëxunbi ñu 'atima 'aíma 'ixun ca an, a ñunshin 'atimanën 'apun ñu 'atima 'anun quixun sinánmicë aín unicamaribi usoquin 'axunma 'anun cushioti 'icën.

### 3

*Moisésbëtan sënënmaira ca Cristo 'icë quiax quicë bana*

1 'Ën xucëantu, mitsux ainanshi 'inun Nucën Papa Diosan 'imicë 'ixun camina, Nucën Papa Diosan a ñuiquin unicama ñuixunun ënë nëtënu xuá 'ixuan an aín unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë,

Cristo Jesús, a uisa uni cara 'iacëxa quixun upí oquinra 'unánti 'ain.

<sup>2</sup> Bëráma ca Jesús ucëma pain 'ain, Moisésnën nucën raracaman cushi 'ixun, Nucën Papa Diosan cacësabi oquin upí oquin ñu 'acëxa. Usaribi oquin ca Jesusan, aín Papan usaquin 'anun caíscë 'ixun, an cacësabi oquin camabi ñu 'acëxa.

<sup>3</sup> Nucën Papa Diosan Moisésçëñun judíos unicama ainan 'inun caísa 'aínbi, ca a unicama asérabi Nucën Papa Diosnan 'imiti Jesucristo axira 'icën. Usa 'ain ca Moisésbë sënënmaira Jesucristo 'icën. Ënëx ca ësa 'icën. An 'acë xubu rabcësamaira oquin ca an xubu 'acë uni a unin rabia. Usaribi oquin ca Moisés 'imainun judíos unicama 'acësamaira oquin unin Jesucristo rabiti 'icën.

<sup>4</sup> Ësa ca. Uisa 'aíshbi ca xubu abi uníma. Unin 'acëx cuni ca 'ia. An 'acë uni ax ca aín 'ibu 'icën. Usaribi oquian an Moisés 'imainun judíos unicama ainan 'itioquin mëníonan camabi menu 'icë ñucama unio ax ca Nucën Papa Dios 'icën.

<sup>5</sup> Nucën raracama judíos unibu 'ain ca Moisés atun cushi 'iacëxa. Aín cushi 'ixun ca Nucën Papa Dios cuëencësabi oquin upí oquin ñu 'acëxa. Úisairai 'i cara ainan 'iti 'icë quixuan judíos unicaman 'unánuan atu ñuixunun quixun Nucën Papa Diosan cacësabi oquin ca Moisésnën nucën raracama 'itsa ñu ñuixuancëxa.

<sup>6</sup> Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan unicaman cushi ax aín Bëchicë, Cristo, an aín Papa Dios cuëencësabi oquin 'acë, a 'icën. Usa 'aish ca Cristo ax nun cushiribi 'icën, nun nu ami catamëti ënquinma cuëenquin abë aín nëtënu 'iti sináncë 'ain.

*Nucën Papa Diosan unicamaxa abë chuámarua*

*'iti bana*

<sup>7</sup> Usa 'ain ca a bana Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxun unin cuënëo, ax ësai quia:

Bëría Nucën Papa Diosan mitsu cacëxun cuaquin  
<sup>8</sup> camina cuacëmasa otima 'ain, mitsun rarama 'ásaribi oquin. Atux ca Nucën Papa Diosan 'aquincëxbi an cacë bana cuaisama tani 'atimati banai, —Nucën Papa Diosan ca nu uisabi oima — quicësa 'iacëxa, anu uni 'icëma menuax.

<sup>9</sup> Èsai ca Nucën Papa Dios quia: Anuax ca 'ën cuarenta baritia atu bërúanquin ñu 'axuncëxun isíbi mitsun rarama 'ëmi sinanima 'atimati banacëxa.

<sup>10</sup> Usai 'ia oi atumi nishi cana ësai quiacën: Ènë unicaman ca bëtsi bëtsi ñu sinani 'ëmi sinánquin 'ëx cuëncësoi 'iti 'unántisama tanxa.

<sup>11</sup> Quianan cana atumi nishi sinanatëcëntimoi ësaribiti quiacën: Atux ca a 'ën atu ñuixuncë me anu chuámarua bucunux bëbatima 'icën.

<sup>12</sup> Èn xucéantu, mitsúxribimi usai 'itima cupí camina bërúancati 'ain, 'atimaquin sinánquin Nucën Papa Dios, axa bamatimoi tsócë, a ami catamëquinma ëntin rabanán.

<sup>13</sup> Usai 'ima camina micama uinu 'icëxbi 'atima ñu 'atishi sinani Nucën Papa Diosmi manúti rabanán, camabi nëtën, axa Jesucristomi catamëcë unicamabë ami upiti sinánmiananti 'ain, ënë nëtëa cëñútisama pan 'ainshi.

<sup>14</sup> Anun nux ain nëtënu 'iti nëtë sënëntamainun cananuna ami catamëtabatínu 'iásabi 'i ami catamëtí 'ain. Usai 'i cananuna camabi nëtën Cristobë 'ain.



15 Ësairibi ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia:

Bëría Nucën Papa Diosan mitsu cacëxun cuaquin camina cuacëmasa otima 'ain. Mitsun raracama 'iásaribiti camina 'itima 'ain. Atux ca Nucën Papa Diosan 'aquincëxbi an cacë bana cuaisama tani 'atimati banacëxa.

16 ¿Uicamax cara Nucën Papa Diosan bana cuaquinbi cuacëmasa oi ax quicësabi oi 'iisama tancëx? Moisésnëan Egipto menua bëcë unicamax ca usai 'iacëxa.

17 ¿'Imainun cara uicamami Nucën Papa Dios cuarenta baritian nishacëx? Axa aín 'ucha cupíbi an anua bëbati ñuixuncë menu bëbaima, anu uni 'icëma menuax cëñúa unicamami ca Nucën Papa Dios nishacëxa.

18 ¿'Imainun cara uicamaribi Nucën Papa Diosan sinántëcëntimoquin, an atu ñuixuncë menu ca chuámarua tani bucunux bëbatima 'icë quixun cacëx? An a timaquin aín bana cuaisama tancë unicama ca Nucën Papa Diosan usaquin cacëxa.

19 Usa 'ain cananuna a ñucama sinánquin 'unanin, atúan aín bana ca aséribi 'icë quixun sináncëma 'ianan ami catamëcëma cupí ca Nucën Papa Diosan a unicama anua chuámarua tani 'itia ñuixuncë menu bëbamiamia 'icën.

## 4

1 Usa 'ain cananuna Nucën Papa Diosan ainan 'inun nu 'imiti nëtë inúcëma 'aínshi, ainan 'iti sinánti 'ain. Mitsu raírinëxmi Nucën Papa Diosanma 'itin rabanan camina bërúancati 'ain.

2 A me anu chuámarua 'iti ñui quicë bana a ca nucën raracaman cuacëxa. Cuaquinbi ca —aséribi

ca a menunú 'inun nu buánti 'icē —quixun sinánma 'icēn. Usa 'aish ca a ñuixuan menu bēbama 'icēn. Anu nucēn raracama bēbama 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan nucēn rara cásaribi oquin nux Jesucristomi catamēti aín nētēnu abē 'inux iēti bana ñuiquin nuribi caxa.

<sup>3</sup> Nucēn raracama ñuiquin cuēnēo bana ca ësai quia:

Atumi nishi cana sinanatēcēntimoj a unicama ñui quiacēn: Atux ca a 'ēn atu ñuixuncē me anu chuámarua bucunux bēbatima 'icēn.

Atúxa usai 'iá 'aínbi cananuna nux Nucēn Papa Diosmi catamēti ax nubē 'ain chuámarua 'i cuēēnin. Usáinu 'itioquin ca Nucēn Papa Diosan camabi ñu unioquin mēnícēxa,

<sup>4</sup> aín bana cuēnēo ësai quicēsabi oquin:

Camabi ñu mēcēn achúshi 'imainun achúshi nētē cēñuquin uniotancēx ca Nucēn Papa Dios nētē itsin tanti —'ē ñu unioēcama ca asábi 'icē —quixun isi upí oquin sinani cuēēancēxa.

<sup>5</sup> Nucēn raracama ñui ca Nucēn Papa Diosax ësaribiti quiacēxa:

Atux ca 'ēn atu ñuixuncē me anu 'ēbē chuámarua 'aish cuēēni bucunux bēbatima 'icēn.

<sup>6</sup> Usa 'ain ca ēnē nētēnu 'icē unicama Nucēn Papa Diosmi catamēti abē upí 'aish chuámarua 'iti, 'aíshbi raírínēx ami sináncēma pain 'icēn. Usaribiti ca atun pain cuaquinbi a bana quicēsabi oquin 'acēma 'aish a Nucēn Papa Diosan ñuixuncē menu bēbama 'icēn.

<sup>7</sup> A paían ñuixuncē unicaman aín bana cuama 'ain ca ēnē nētēnu 'icē unicaman cuati oi Nucēn Papa Dios amiribishi quitēcēni, bēri camina 'ēmi catamēcanti 'ai quiax quiacēxa, ësai:

Bëría Nucën Papa Diosan mitsu cacëxun cuaquin camina cuacëmasa otima 'ain.

Usaquin ca Davitan, Josuénëan judíos unicama Nucën Papa Diosan ñuixuan menu bëbaquiían 'ain, a xënbucëbëtan cuënëocëxa.

<sup>8</sup> A unicama Nucën Papa Diosan anu chuámarua 'aish bucuti ñuixuncë menu bëbáma 'aínbi ca aín bëchicëcamax Josuénën buáncëx anu bëbacëxa. Josuénëan anua atux chuámarua 'aish bucuti menu buáncëx bëbatancëxuan ax quicësabi oquin 'ai ami catamëcë 'ain ca Nucën Papa Dios amiribishi anun uni chuámarua 'iti bana ñui quitëcëanma 'itsíanxa.

<sup>9</sup> Usa 'ain cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca aín unicamaxa ainan 'aish ax cuëncësabi oi ënë menu chuámarua 'itancëx aín nëtënuira chuámarua 'aish bucuti oquin mëníocëxa quixun.

<sup>10</sup> Uicamax cara ax cuëncësä oíshi 'iti sinani bënëti a ëni, ami catamëti Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'ia, ax ca Nucën Papa Dios ñucama uniotancëx cuëëansaribi oi 'ia.

<sup>11</sup> Nucën Papa Diosan atu ñuixuncë menu bëbáma unicama usaribiti nuxribi ami catamëcëma 'itin rabanan cananuna ainan 'aish upí oquin sinani ami catamëquin ëníma bërúancati 'ain.

<sup>12</sup> Cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios ax ca bamatimoi tsotia. Ax ca cushiira 'icën. Usa 'ixun ca aín bananu 'aia nu 'unánmia, nun caranuna aséribi upí oquin sinani, caranuna upí oquin sinanima quixun. 'Unánmianan ca uisa cupí caranuna usoquin 'ai quixun nu 'unánmia.

<sup>13</sup> Axa an unio 'aish Nucën Papa Diosmi unëti uisa ñubi ca 'aíma 'icën. An uni aín ñu 'acë cupí, uisa cara oti 'icë quixun 'unáncë, Nucën Papa Dios, an ca camabi ñua unin 'aia 'unánan aín nuitu mëúa

chiquinaquinma sináncë ñubi 'unania.

*An aín unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë, Jesucristo ñuicë bana*

<sup>14</sup> Jesús ax ca Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ianan, an nu Nucën Papa Dios ñucáxuncë 'aish aín Papa Diosan nētēnu abēbi 'icën. Usa 'icë cananuna ami catamēquin aín bana cuati ëntima 'ain.

<sup>15</sup> Jesús an nu Nucën Papa Dios ñucáxuncë, ax ca uni 'aish nux 'icēsaribiti tēmëraíbi 'uchama 'icën. Usa 'ixun ca nuribi tēmëranan ñunshin 'atimanën 'atima ñu 'amitisa taniabi nuibaquin nu 'aquinti 'icën.

<sup>16</sup> Asérabi ca usa 'icë quixun 'unánquin cananuna ami racuëquinma, an nu nuibacë Nucën Papa Dios a nun 'uchacama tērēnquin nu 'aquinun ñucáti 'ain, an nu nuibacë cupí. Usaquin cananuna anúnu uisai cara 'icë nētēn, nuibaquian nu 'aquinun ñucáti 'ain.

## **II. LEVITAN RĒBUNQUI 'IASAMA CA CRISTO 'ICĒ QUICĒ BANA (5-8)**

### **5**

<sup>1</sup> Nucën Papa Diosan mēnósabi oquin ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apun, judíos unicaman 'ucha 'imainun aín 'ucharibi tērēncë 'inun 'aracacë ñuina 'axunquin Nucën Papa Dios ñucáxunia.

<sup>2</sup> Usa 'ixun ca axribi uni 'icëa ñunshin 'atimanën 'apun ñu 'atima 'anun quixun tancéxun 'unan 'ixun uni itsi usaribiti 'ia 'aquinti 'unania. An ca, — usa ñu 'ati ca 'aisama 'icë — quixun 'unánquinma an ñu 'acë unicama 'imainun, — usa ñu 'ati ca 'aisama 'icë — quixun 'unánquinbi 'acë unicama aribi, ami nishquinma atux upí 'inun 'aquinti 'icën.

<sup>3</sup> Axribi ñu 'atima 'acë 'ixun ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apun judíos uni raírinën 'uchacama 'imainun aín 'uchacamaribi tērēncē 'inun quixun 'aracacē ñuina 'aia.

<sup>4</sup> Ui uníxbi ca axbi 'iisa tani judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'itima 'icën. Nucën Papa Diosan 'imicëx cuni ca usai 'iti 'icën, Nucën Papa Diosan — Aaronën ca 'ën unicama 'ë ñucáxunti 'icë — quixun Moisés cásaribi oi.

<sup>5</sup> Usaribiquin ca Cristonën anbi judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'iti sinánma 'icën. Nucën Papa Dios an

Mix camina 'ën Bëchicē 'aish xënibua 'aínbi 'ëbē 'iti 'ai,

quixun cacē, anbi ca Cristo judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'imiacëxa.

<sup>6</sup> Ësairibi ca cuēnëo bananua Nucën Papa Diosan aín Bëchicē cá bana quia:

Mix camina nētétimoi usabi sacerdote, an 'ën unicama 'ë ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'iásaribi.

<sup>7</sup> Jesusan ca ënë menu 'aish abë banaquin aín Papa ñu ñucácëxa. Ñucáquin ca axa bamatimoquin a iëmiti cushiñu 'icë 'unánquin, munuma banaquin cacëxa. Usaquin ax cuëncësabi oquin 'aquinun quixun ñucácē cupí ca Nucën Papa Diosan Jesucristo 'aquiancëxa.

<sup>8</sup> Usa 'ain ca Cristonën, ax aín Bëchicē 'aishbi tēmëracē 'ixun, Nucën Papa Dios cuëncësabi oquinshi 'ati 'unáncëxa.

<sup>9</sup> Ax tēmëraibi aín Papa Dios cuëncësabi oi 'iá 'ixun ca an aín bana cuaquin ax quicësabi oquin 'acē unicama a aín 'ucha tērénquin Nucën Papa Diosnan

'aish xēnibua 'aínbi abē 'inun iēmia.

<sup>10</sup> Ax ca ēsaquian Nucēn Papa Diosan cá, a 'icēn, —mix camina sacerdote, an 'ēn unicama 'ē ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec iásaribiti.

*Jesucristomi catamēquin ěncē 'icē 'aish 'unánmitēcēinsa bana*

<sup>11</sup> Usa 'áinu mitsu ěnē banacama ñuixuinsa tancēxunbi camina mitsun asérabi upí oquin a bana cuaisama tanin.

<sup>12</sup> Mitsúinra a ñuicē bana a 'unáncē 'ixun uni itsi 'unánmisa 'aíshbi camina mitsúnmi bēráma cuacē bana Jesucristo ñui quicē, a 'unánmitēcēinsa 'ain. ěnē ñu upí oquin cuacēma 'aish camina mitsux tuáratsu ñu iru piisama pain 'ixun aín titan xuma 'acēsa 'ain.

<sup>13</sup> Bēráma cuacē bana 'unánmitēcēinsa 'aish camina an aín titan xuma 'acē tuásaribi 'ain, uisai cara Nucēn Papa Diosan uni 'iti 'icē quixun 'unáncēma 'aish.

<sup>14</sup> An Nucēn Papa Diosan bana upí oquin sinánquin an cacēsabi oquin 'acē uni, an ca upí oquin 'unania, uisa ñu 'atí cara Nucēn Papa Diosan iscēx asábi 'icē, uisa ñu 'atí cara 'aisama 'icē quixun. 'Unánquin ca usoquin 'aia. Usa unix ca tuá xuratsusama 'aish uni apánsa 'icēn.

## 6

<sup>1</sup> Usa 'ain cananuna tuá xuratsu 'icēsáima uni apan 'icēsai 'inuxun a paínu cuacē bana Cristo ñui quicē, aíshima bētsi ñuribi 'unánti 'ain. Cananuna a paínu 'unan banacama ēsai quicē, a ñuitēcēntima 'ain: nunbi ñu 'atima 'acē cupí Nucēn Papa Diosanma 'aish bamati 'aíshbi sinanati Nucēn Papa Diosmi catamētishi iēti,

<sup>2</sup> 'imainun Jesús sinani nashimicë 'iti, 'imainun Jesúsnan 'ixun axa ami catamëcë uni itsinu nun męcën nanquin Nucën Papa Dios ñucáxunti, 'imainun camabi uníxa baísquia ca Nucën Papa Diosan an 'acë ñucama 'unánquin uisa cara oti 'icë quixun cati, acama.

<sup>3</sup> Ęsa banacama mitsu ñuixuntëcënquinma cananuna Nucën Papa Dios cuëncëbëtan bëtsi ñu mitsu ñuixunti 'ain.

<sup>4</sup> Uí unicamax cara Jesucristomi catamëcë 'ixun, ax ca abë 'icë quixun 'unáncë, 'ianan Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan aín nuitu mëu sinánmicë 'ianan,

<sup>5</sup> Nucën Papa Diosan bana ca upíira upí 'icë quixun sinánquin cuanan, Nucën Papa Diosan cushi, anun cana aín nëtënu 'iti 'ai quixun sináncë,

<sup>6</sup> 'ixunbi ami sinánquinbi ëni uni raírinën cutánun —'ëx cana Jesucristomi sinántëcënima — quia, a unix ca an Nucën Papa Diosan Bëhicë i curúsocënu matáscë uníxa 'iásaribi 'icën. Usai 'icë uni ax ca amiribishi Jesucristomi sinanatëcënima.

<sup>7</sup> Usa unicamax ca anu ñu 'apáti meesaribi 'icën. Ęsa ca. Nucën Papa Diosan, menu 'uí 'itsa 'ibúmicëxun chabócëx ca ñu bëru 'imainun unían 'apácë ñu cotancëx tapunia, tapúanan ca tuaia. Usaía 'inúan Nucën Papa Diosan 'imicëxa 'ia ca an ñu 'apácë uni an aín naënu 'icë ñu pinuxun bitsia.

<sup>8</sup> Usa 'aínbi ca bëtsi me camabi ñu 'atima, muxa, chucu, acama anu coi canicëbë anu upí ñu 'iruima. Usa 'aish ca Nucën Papa Diosan iscëx a me 'aisama 'icën. Usa 'icë ca aín 'ibun axa corucë ñucama nëënia.

*Xënbua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'iti cupí*

*bënētima chuámarua 'iti*

<sup>9</sup> Ën nuibacë xucéantu, uni raírinën ca Nucën Papa Diosan Bëhchicëmi catamëtancëxunbi ënia quixun ñuixunquinbi cananuna 'unanin, mitsux camina Jesucristo cupí ainan 'inun iëmicë 'ixun ëncëma 'aish aséabi Nucën Papa Diosan upí oquin 'aquíncë 'ai quixun.

<sup>10</sup> Nucën Papa Dios, an ca aín sinan upí 'ixun, mitsúnmi aín unicama nuibaquin upiti bucunun 'aquianan bëríribi usoquin mitsun 'aia, manuinma sinania.

<sup>11</sup> Usa 'aínbi cananuna anúnmi Nucën Papa Diosan nētënu 'iti nētë utámainunmi mitsun 'acësabi oquin chiquíshquin ënquinma Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin 'ati cuëënin. Usaquin 'aquin camina Nucën Papa Diosan nētënu cëñútimoí abë 'iti sinánquin caínti 'ain.

<sup>12</sup> Mitsúxmi chiquish 'iti cananuna cuëëniman. Cananuna cuëënin, Nucën Papa Diosan aín quicësabi oquin 'aquincëxa aín uni raírinëx a ëníma ami catamëti upiti 'ia isími usaribiti 'iti.

<sup>13</sup> Nucën Papa Diosbë ca camabi uni 'imainun ángelcamaribi sënëníma. Usa 'ixun ca anbi sinanatëcëntimoquin Abraham cacëxa:

<sup>14</sup> “Esoquin cana aséabi 'ati 'ain. Cana mi upí oquin sinánxunquin bëhchicëñu mi 'imianan min rëbúnqui 'itsaira 'inun uámiti 'ain”.

<sup>15</sup> Usaquin cacëxun ca Abrahamnën —Nucën Papa Dios quicësabi oi ca 'iti 'icë —quixun sinánquin bënëquinma, caíancëxa. Caíncëbë ca Nucën Papa Dios quicësabi oi Abrahamnën xanu tuutancëx Isaac bacëancëxa.



16 Ēnëx ca ësai 'icën. Unix ca uni itsían aín bana isa aséribi 'icë quixun 'unánun quiax, aín 'apu axa asamaira 'ain, a ñui ësai quia: Nun 'apúnbi ca 'unania, 'ën mi cacë bana ënëx ca aséribi 'icën. Usai quicëbëtan ca an aín bana ca aséribi 'icë quixun 'unánquin abë cuëbicanántima 'icën.

17 Usaribiti ca Nucën Papa Dios axribi, axa ami catamëti ainan 'iti unicaman —aín quicësabi oi ca aséribi 'iti 'icë —quixun 'unánun, —xëñibua 'aínbia sinanatëcëntimoï usabi 'iti ca ënë bana 'icë —quiax quiacëxa.

18 Usa 'ain cananuna an ca ax quicësabi oquin 'aia quixun 'unánan, axa —sinanatëcëntimoquin cana mitsu cai —quicë cupí ca an aséribi usoquin 'ati 'icë quixun 'unanin. Usaquin 'unánquin cananuna 'unanin, nun nu an nu 'aquinun ñucácë 'ixun ca nu aséribi 'aquinti 'icë quixun. 'Unánan cananuna ami catamëquin —aín bana quicësabi oi cana aséribi ainan 'aish aín nëtënu abë 'iti 'ai —quixun 'unanin.

19 Ēnëx ca ësaribi 'icën. An manë nunti niquincë unicaman ca aín manë nuntia bëchunan tucáncaquin amami amami buánti rabanan, manë cha manë risin təcërëcaxun, an cushioquin tuínun quixun baca nëbëtsi nipatia. A manë chan tuíncë cupí ca nunti amanu amanu cuanima. Usaribiti cananuna Cristo anu Nucën Papa Dios 'icë anu cupí nun amanu amanu sinánbëquínquinma Jesucristomi sinánti ëntima 'ain.

20 Cristo axa anua Nucën Papa Dios 'icë anu 'ain cananuna nuxribi anu abë 'iti 'ain. Ax ca nëtëtimoï xëñibua 'aínbi usabi sacerdotenën cushicaman 'apu 'aish, an aín unicama Nucën Papa Dios

ñucáxunti a 'icën, Melquisedec 'iásaribiti.

## 7

*Jesús ax ca Melquisedec 'iásaribiti an aín unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë 'icë quicë bana*

<sup>1</sup> Mitsux Abrahamnën rëbúnqui 'ixun camina 'unanin, Melquisedec ax ca Salem cacë menu 'icë unicaman 'apu 'iacëxa. Ax ca sacerdote, an unicama Nucën Papa Dios manámi 'icë a ñucáxuncë 'iacëxa. Usa 'ain ca bëtsi menu 'icë 'apucaman Abrahamnën xucënan bëchicë Lot cacë, aín nëtënu 'icë unicamabë 'acánanquin ñusmotancëxun aín ñucamacëñunbi 'itsa uni 'imainun xanu 'imainun tuáribi buáncëxa. Usoquin 'acë cuabiani aín unicama buani cuanxun ca Abrahamnëribi a suntárucama ñusmoxun abámianan anu 'icë 'apucaman buáncë unicamacëñun camabi ñu bitëcëancëxa. Bibiani cuantëcëni ca Abraham Melquisedecbë mëranancëxa. Abë mërananquin ca Melquisedecnën, Nucën Papa Diosan ca Abraham 'aquianxa quixun 'unanquin –an ca mi upí oquin sinánxunia –quixun caquin, a Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

<sup>2</sup> Usaquin cacëxun ca Abrahamnën an bëcë ñucama mësú Melquisedec 'ináncëxa. Melquisedec quicë bana ax ca “upí 'apu ca ax 'icë” qui quicë bana 'icën. Melquisedec ax ca Salem cacë menu 'icë unibu aín 'apu 'iacëxa. Salem quicë bana ax ca “bëtsi unibubë 'acananima ca chuámarua bucuia” qui quicë bana 'icën. Usa 'ain ca Melquisedec 'acánanti sináncëma 'apu 'iacëxa.

<sup>3</sup> Melquisedec a ca uix cara aín papa 'iacëxa, uix cara aín tita 'iacëxa, aña nëtën cara bacëancëxa,

añu nētēn cara bamacēxa, uicamax cara aín rara 'iacēxa, abi unin 'unánma 'icēn. Usa 'ain ca judíos unibunēx —Melquisedec ax ca bamama 'icē —quia. Nucēn Papa Diosan Bēchicēnēx ca nētētimoí xēnibua 'aínbi sacerdote, an unicama Nucēn Papa Dios ñucáxuncē 'icēn, uni Melquisedec ñui quiásaribiti.

<sup>4</sup> Abraham a pain nucēn rara, anbi ca abēa 'acánancē unicama ñusmoxuan bicē ñu mēsú ax 'apu 'icē, Melquisedec, 'ináncēxa. Usa 'ain cananuna 'unanin, Abraham ax ca Melquisedec meu 'iacēxa quixun.

<sup>5</sup> Moisés cuēñēomiquin ca Nucēn Papa Diosan —ēesai ca 'iti 'icē —quixun caquin ēsaquin cacēxa:

—Abrahamnēn rēbúnqui achúshi, Leví cacē, aín rēbúnquicamaxa sacerdote 'icē ca Abrahamnēn rēbúnquicama raírínēn aín ñucama mēsú 'inánti 'icē —quixun. A uni camáxbi Abrahamnēn rēbúnqui 'aish aín aintsi 'ixunbi sacerdotecama usaquin aín ñu 'inánun ca Nucēn Papa Diosan mēníocēxa.

<sup>6</sup> Usa 'aínbi ca Melquisedec, Levitan rēbúnqui 'ixunmabi, Abrahamnēn aín ñucama mēsú 'ináncēxun biacēxa. Nucēn Papa Diosan upí oquin sinánxuncē, Abraham, a ca Melquisedecnēn aín ñu biquin —an cacēsabi oquin usoquin ca Nucēn Papa Diosan mi 'axunti 'icē —quixun caquin Nucēn Papa Dios ñucáxuancēxa.

<sup>7</sup> Uni itsían Nucēn Papa Dios ñucáxuncē uni ax ca an Nucēn Papa Dios ñucáxuncē uni meu 'icēn. Uinu 'icē unínbi ca —usama ca —quixun caima. Usa 'ain ca Abraham Melquisedec meu 'iacēxa.

<sup>8</sup> Levitan rēbúnqui, judíos sacerdotecama, a judíos unicama raírínēn aín ñu mēsú 'ináncē, aca-

max ca uni 'aish bamaia. Usa 'aínbi ca Abrahamnën aín ñu mësú Melquisedec, a ñuia uni –ax ca bamama 'icë –quicë, a 'ináncëxa.

<sup>9</sup> Usa 'ain ca ësöquinribi sinánti asábi 'icën: Levitan chaitiocë Abraham, an ca Melquisedec aín ñu mësú 'ináncëxa, ax a meu 'ixun. Usa 'ain ca Levitan rëbúnqui, sacerdotecama, a judíos unicaman bërí aín ñu mësú 'ináncë, acamaxribi Abrahambëtan aín ñu mësú Melquisedec 'inánsa 'icën.

<sup>10</sup> Levitan rëbúnquicama 'aíma pain 'aíshbi ca Abrahambë 'icësa 'iacëxa, aín rëbúnqui 'aish. Usa 'ain cananuna 'unanin, Melquisedec, ax ca Levitan rëbúnqui, sacerdotecama, acamabë sënënmaira cushi 'iacëxa quixun.

<sup>11</sup> Bëráma ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun Moisésnën, uisai cara judíos unicama 'iti 'icë quicë bana cuënëocëxa. A bana Levitan rëbúnquicama, sacerdotecama 'ixun, judíos unicama 'unánminun ca Nucën Papa Diosan mënóocëxa. Usa 'ixuan Levitan rëbúnquinën 'aquincëx judíos unicama asérabi aín nuitu upí 'aish Nucën Papa Dios quicësabi oi 'icëbë ca sacerdote itsi Aarón 'iásama, Melquisedec 'iásaribi, Jesús uáma 'itsíanxa.

<sup>12</sup> Usa 'ain ca usaquin judíos unicaman 'ati bana, Levitan rëbúnquicama sacerdote 'ixun judíos unicama 'unánmicë, a 'unanibi aín sinan upíma 'ain, a ënquin bëtsi bana Jesús ñui quicë unin cuanun Nucën Papa Diosan mënóocëxa.

<sup>13</sup> Nucën 'Ibu Jesús a ñui Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicë, ax ca judíos uni 'aishbi Levitan rëbúnquima Judanën rëbúnqui 'iacëxa. Judanën rëbúnquinëx ca judíos sacerdote 'iti 'icë quiax ca Moisésnën cuënëo bana quiáma 'icën.

14 Camabi unin ca 'unania, Nucën 'Ibu Jesús ax ca Judanën rëbúnqui 'iacëxa quixun. Usa 'aínbi ca Moisés sacerdote ñui, Judanën rëbúnquinëx ca sacerdote 'iti 'icë quiax quiáma 'icën. Levitan rëbúnquishi ca usai 'iti 'iacëxa.

15 Usa 'ain cananuna upí oquin 'unanin, Nucën Papa Diosan ca Melquisedec 'iásaribitia sacerdote 'inun Jesúsëshi,

16 ax bamaxbi bamatëcëntimoí baísquicë 'icë, a sacerdote 'imiacëxa, Moisésnën cuënëo bana, Judanën rëbúnqui ca sacerdote 'iti 'icë quicë 'aímabi.

17 A ñuiquin ca Nucën Papa Diosan ësaquin cacëxa: Mix camina nëtétimoí usabi sacerdote, an 'ën unicama 'ë ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'iásaribi.

18-19 Usai ca judíos unicama 'iti 'icë quicë bana upí 'aínbi ca anun unin sinan upí 'iáma 'icën. Usa 'aínbi cananuna bëtsi bana, Jesús ñui quicë, a cupí asérabi nun 'uchacama tërëncë 'ianan nun sinan upí 'aish Nucën Papa Diosnan 'ain.

20 Aín Bëchicë an aín unicama a ñucáxunti oquin ca Nucën Papa Diosan sinanatëcëntimoquin mënóicëxa.

21 Levitan rëbúnquinën ca 'ën unicama ë ñucáxunti 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan sinanatëcëntimoquin cáma 'icën. Usa 'ixúnbi ca an sinanatëcëntimoquin caquin, Jesús asérabi an unicama a ñucáxunti 'imiacëxa, aín bana cuënëo ësai quicësabi oquin:

Nucën 'Ibu Diosan ca sinanatëcëntimoquin aín Bëchicë ësaquin cacëxa: Mix camina nëtétimoí usabi sacerdote, an 'ën unicama

'ë ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'iásaribi, quixun.

<sup>22</sup> Usa 'ain ca an Moisésnën cuënëo bana cuacë uni 'iásamaira oi an Jesús ñuicë bana cuacë uni Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ia.

<sup>23</sup> Levitan rëbúnqui sacerdotecama ca ax pain 'itancëxa bëtsix bamacëbë bamacëbë sacerdote 'icë 'aish 'itsaira 'iacëxa.

<sup>24</sup> Usa 'aínbi ca ax bamatimoi tsócë 'aish usabi sacerdote 'ixun Jesusan cuni aín unicama Nucën Papa Dios ñucáxunia.

<sup>25</sup> Ui unicaman cara a cupí abë upí 'iisa tanquin Nucën Papa Dios ñucatia, a ca Jesusan xënibua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'inun iëmia. A unicama Nucën Papa Dios ñucáxunux ca bamatimoi tsotia.

<sup>26</sup> Usa 'aían Jesús axira nun sacerdote 'iti ca upíira 'icën. Nucën Papa Diosan iscëx upíira 'ixun ñu 'atima 'acëma 'ianan ñu 'atima 'ati sináncëma 'ianan ax upíira sinánñu 'aish ca aín Papabë 'Apuira 'icën.

<sup>27</sup> Ax ca Levitan rëbúnqui 'icëσαι 'iáma 'icën. Atun ca camabi nëtën aín 'ucha pain tërëanan judíos unicaman 'uchacamaribi tërënun Nucën Papa Dios ñucáxunia, ñuina rëtancëxun xaroquin. Usama ca Jesús 'icën. Axbi ca camabi unin 'ucha cupí ñuina rëxun xarocësa 'itánun bamatsianxmabi achúshitishi bamacëxa.

<sup>28</sup> Usa 'ain ca Moisésnën cuënëo bana quicësabi oi Levitan rëbúnqui, 'uchañu 'aishbi an judíos unicama Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ia. Usa 'aínbi ca an Moisés 'inan bana xënibucëbëtan, Nucën Papa Diosan sinanatëcëntimoquin caquin, aín Bëchicë Jesús, axa asérabi 'uchañuma 'iá 'aish

usabi 'uchañuma 'ia, an aín unicama a ñucáxunun 'imiacëxa.

## 8

### *Jesús ñui quicë bana*

<sup>1</sup> Ënë banaxa bëtzi banasama 'icëmi mitsun 'unánun cananuna ënë ñuiquin mitsu cain, an Nucën Papa Dios aín unicama ñucáxunti, Jesús, ax ca usa 'aish bërí aín nètënu abë 'aish, Nucën Papa Diosbë 'Apu 'icën.

<sup>2</sup> Tabernáculo cacë xubu unin 'acë anuxuan Levitan rëbúnqui achúshinën judíos unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë 'aínbi ca anuxunma, aín nètë anu Nucën Papa Dios 'icë, anuxunbi Jesusan nu Nucën Papa Dios ñucáxunia, Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin.

<sup>3</sup> An unicaman 'ucha Nucën Papa Diosan tërënnun ñuina rëcë xaronux ca sacerdotenën cushicaman 'apu an Nucën Papa Dios aín unicama ñucáxuncë 'ia. Usaribiti ca Jesús unicaman 'ucha tërëncë 'inun ñuina rëtíma, a cupía unicaman 'ucha tërëncë 'inun bamatsianxmabi bamacëxa.

<sup>4</sup> Bëríbi nubë 'aish ca Jesús sacerdote 'itsianxma. Levitan rëbúnquinëxëshi Moisés quiásabi oi sacerdote 'ixun ca ñuina rëtancëxun xaroquin judíos unicama Nucën Papa Dios ñucáxunia.

<sup>5</sup> —Jesucristo ax unicaman 'ucha tërëncë 'inun bamax baísquitancëxun ca ënu 'ëbë 'ixun unicama 'ë ñucáxunti 'icë —quixun sinánquin ca Nucën Papa Diosan bëráma Jesucristo ucëma pain 'ain —Levitan rëbúnquinën ca tabernáculo xubunuxun judíos unicaman 'ucha tërëncë 'inun ñuina rëxun xaroquin unicama 'ë ñucáxunti 'icë —quixun

mëníocëxa. Tabernáculu xubu 'ati ñuiquin ca Nucën Papa Diosan Moisés “aín bashinuxun 'ën mi ismicësabi oquin camina a xubu 'imainun anu 'icë ñucama 'ati 'ai” quixun cacëxa. Usa 'ain cananuna 'unanin, Jesucristo aín nētënu abë 'ixun nu a ñucáxunti sinánquin ca judíos sacerdotenën tabernáculonu 'icë ñucama 'anun Nucën Papa Diosan mëníocëxa.

<sup>6</sup> –Nucën Papa Diosan Moisés cuënëomia bana quicësabi oi 'i ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë –quiáxa ax quicë bana, asamaira ca –Jesúsmi catamëtishi ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë –quicë bana, ax 'icën. Usa 'ain ca Levitan rëbúnquinën unin 'ucha tērëncë 'inun 'ásamaira oquin Jesusan nun 'ucha tērënquin Nucën Papa Díosbë upí 'inun nu 'imia.

<sup>7</sup> Usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'ai aín nuitu upí 'ain ca bëtsi bana Jesús ñui quicë a Nucën Papa Diosan mëníoma 'itsíanxa.

<sup>8</sup> Nucën Papa Diosan ca judíos unicama an cacësabi oi 'iama isacëxa, aín bana cuënëo ësai quicësabi oquin:

Nucën 'Ibu Dios ca quia, usai ca judíos unicama, Israelnën rëbúnqui 'iti 'icë quixun Moisés cuënëomia bana 'inan, 'ixunbí cana 'itsa bari inúcëbëtan bëtsi bana judíos unicama 'inánti 'ain. Anun 'ën a bana 'inánti nētë ca uti 'icën.

<sup>9</sup> A banax ca judíos unicama Egipto menua buánquin uisai cara atux 'iti 'icë quixun 'ën Moisés cá banasama 'iti 'icën. Judíos unicama 'aquinsa tanquinbi cana atúan 'ën bana cuaquin 'ën cacësabi oquin 'acëma cupí atu ëancën.



<sup>10</sup> Usa 'ixunbi cana 'ëx mitsun 'Ibu Dios 'ixun mitsu cain, usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun caquin 'ën a pain 'inan bana sënëncëbëtan cana bëtsi bana judíos uni Israel unicama 'inánti 'ain. Èsai ca a bana quiti 'icën: 'Ën cana 'ën cacë bana 'ën unicaman manuquinma sinánan aín nuitu mëu upí oquin 'unánun 'unánmiti 'ain. 'Ëx cana aín Dios 'aish atúan rabcë 'iti 'ain. 'Imainun ca atux aséabi 'ën unicama 'iti 'icën.

<sup>11</sup> 'Ën unicaman ca 'ë 'unánti 'icën. Ñu 'unáncëma 'imainun ñu 'unáncë uni, apan 'imainun xucamanribi ca 'ë 'unánti 'icën. Usa 'ain ca uinu 'icë unímbi bëtsi uni, aín xucënbi, abë 'icë unibi cacëxunmabi atúnbi 'ë 'unánti 'icën.

<sup>12</sup> Usaía ax 'icë uni a cana ñu 'atima 'acëbi nuibaquin aín 'uchacama tërënti 'ain. Tërënxun cana manuquin aín 'uchacama sinántëcëntima 'ain.

<sup>13</sup> Èsaía Cristo cupí aín unicama aín nuitu upí 'iti ñui ca Nucën Papa Dios —'ën bëráma usai ca judíos unicama aín 'ucha tërëncë 'iti 'icë quixun Moisés cuëñëomia bana a camina ënti 'ai —quiax quia. Usa 'aish ca a bana sënëntishi 'icën.

### **III. LEVITAN RËBUNQUINËN ÑU 'ACË CUPI UNI 'IASAMAIRA OI CA JESUS CUPI UNI AIN 'UCHA TËRËNCË 'IA (9-10)**

## 9

*Anuax judíos sacerdotecama Nucën Papa Diosbë baná tabernáculo ñuianan Jesucristo anu Nucën Papa Dios 'icë ñuicë bana*

<sup>1</sup> Bëráma ca Nucën Papa Diosan judíos unica-man usoquin a rabinun quixun caquin, anuxuan Levitan rëbúnquinën judíos unicama a ñucáxunti tabernáculo cacë xubu 'anun quixun cacëxa.

<sup>2</sup> An Moisés cacësabi oquin ca judíos unicaman tabernáculo 'aquin, amo rabëa aín namë 'itánun nëbëtsi chupan bëpáncëxa. Anu paín atsínti anu ca anu lamparín nanti 'imainun curi mesa, anu uni itsin pitima pán nancë, acama 'iacëxa. Anu uni aín 'ucha tërëncëma 'ianan upiti mëníocacëma 'aish atsíntima 'ain ca a 'iti Cata Upí cacë 'iacëxa.

<sup>3</sup> Cata Upí a 'ucë ca bëtsi cata 'iacëxa. Ax ca Cata Upíira cacë, 'iacëxa.

<sup>4</sup> Tabernáculo nëbëtsi rabë oquin bëpáncë chupa rapasu ca anuxun tsëpasa ñu sanutanun xaroti nancë 'iacëxa, a Cata Upíira cacë, a rapasu. A Cata Upíira cacë, anu ca bunánti, curin ratacacacë 'aish anúnribi aín namënu rocë 'iacëxa. A bunántinu ca curi 'acë chumu, anu maná cacë piti ñu 'it-samashi purucë, 'imainun Aaronën tsati 'aíshbi coo, a 'imainun maxax parúsha rabë, anu usai ca aín uni 'iti 'icë quixun Nucën Papa Diosan cuënëo, acama 'iacëxa.

<sup>5</sup> A bunánti aín mapútinu ca querubín rabë, Nucën Papa Diosan suntárusa oquin curi uniocë, bësúnarabë oquin tsóncë 'iacëxa. A nëbëtsinuax ca aín pëcacë 'ucë mëucüax Nucën Papa Dios b-nacëxa. Anu ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apun 'aracacë ñuinanën imi ánsacëxa, Nucën Papa Diosan atun 'uchacama tërënun. Ënë ñucama cam-ina 'unáncan. Usa 'ain cananuna camaira ñuiquin mitsu caiman.

<sup>6</sup> Usaquin tabernáculo xubunu 'icë ñucama mënío

'ain ca anu pain atsíncë cata, ax Cata Upí cacë, anu atsínxun judíos sacerdotenën an 'ati ñu 'aia, lamparín mëníoti, pán mesanu nanti, acama, Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin.

<sup>7</sup> Acamax ca tabernáculo cata, anu pain atsínti, anuishi atsinia. Usa 'aínbi ca cata itsi, Upíira cacë, anu judíos sacerdotenën cushicaman 'apu axëshi camabi baritiañ achúshi oíshi atsinia. Anu atsínquin ca 'aracacë ñuinanën imi buania, aín 'uchacëñuan judíos unicaman 'uchacamaribi Nucën Papa Diosan tērénun quixun ánscaquin.

<sup>8</sup> Nun nu a ñucama sinania ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan nu ësaquin 'unánmia, anu pain atsínti cata anuxun atun 'acësabi oquian camabi nētën ñu 'acëbë ca judíos unicamax Cata Upíira cacë, anu Nucën Papa Dios 'icë, anu abë bananux atsinima.

<sup>9</sup> Usai ca 'ia quixun 'unánquin cananuna sinanin, Moisés quicësabi oquin ñuina rëxun xaroquinbi ca a unicaman, aín nuitu ca Nucën Papa Diosan iscëx asérabi upí 'icë quixun 'unanima. Usaribi cananuna nux 'ai quixun cananuna sinanin.

<sup>10</sup> Nucën Papa Diosan ca usoquin judíos unbunën 'ati ñuiquin bëtsi bëtsi ñuina nami pitima 'imainun amiribi amiribi mëchucati, usa ñucama 'anun quixun mëníocëxa. Usai a banacama quicësabi oi 'ibi ca atun nuitu upí 'ima.

An Jesucristo xuisama pain 'aian judios unbunën usa ñucama 'anun ca Nucën Papa Diosan mëníocëxa.

<sup>11</sup> Usa 'ain ca Cristo ënë menu uá 'aish anu Nucën Papa Dios 'icë, anu cuantëcëancëxa. Ënë menuax cuantëcëan 'aish ca anua Nucën Papa Dios 'icë, anu

'icë sacerdote, an Nucën Papa Dios nu ñucáxuncë, a 'icën. Anu ax sacerdote 'icë ax unin 'acëma 'aish ca ënë nëtënu 'icë tabernáculosamaira 'icën.

<sup>12</sup> Tabernáculonu 'icë cata Upíra cacë, anua sacerdotenën cushicaman 'apun chivo 'imainun vaca bacë rëxun aín imi buan 'aínbi ca Jesucristo aín imi 'apati bamatancëx baísquíax, anuira Nucën Papa Dios 'icë anu cuancëxa. Anu ashiti cuan 'ixun ca nun 'uchacama tërëncë 'aishnu xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'inun nu 'imía.

<sup>13</sup> Judíos unicaman ca aín 'ucha cupí chivo ímainun vaca bacë, tabernáculo xubunu buánxun rëxun judíos sacerdotenën a xaroxúnun 'inánia. 'Ináncëxun ca sacerdotenën a ñuinacan imi bianan aín nami xaroxun aín chimapu bixun a unícamanu sácaia. Usoquian 'acëx aín 'ucha tërëncë 'aishbi ca 'uchatëcënima 'inúan 'acëma 'icën.

<sup>14</sup> Ñuina rëcë aín imi cupí uni 'icësamaira oi cananuna Cristo bama cupí nun 'ucha tërëncë 'aish upí 'iti 'ain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí, axa usabi 'iá 'aish usabi 'icë, ax abë 'ain ca Cristo, ax 'uchañuma 'aishbi bamatsianxmabi, nun 'uchacama tërëncë 'inun bamacëxa. Xëñibua 'aínbi abë 'itimoinu bamati 'icëbi ca nun 'uchacama tërëñquin, ax aín imi 'apati bama cupí, Nucën Papa Dios, axa bamatimoi tsócë, a rabinu ax cuëncësabi oi 'inun nu 'imía.

<sup>15</sup> Usa 'ain ca Nucën Papa Dios quiásabi oi, an Cristomi catamënun sinánmicë unicama xëñibua 'aínbi abë 'inun Cristo bamacëxa. An Moisésnën cuëñëo bana cua nucën raracaman 'ucharibi ca Cristo bama cupí, tërëncë 'icën. Usa 'ain ca Moisésnën cuëñëo bana 'iásama Cristo ñui quicë bana 'icën.

<sup>16-17</sup> Unin ca uin cara ax bamacëbëtan aín ñu biti

'icē quixun ñuiquin, —usai ca 'iti 'icē —quicē quirica mēñoia. Usa 'ainbi ca a uníxa bamacēma pain 'ain, aín ñu bētsi uninanma 'icēn. Aín 'ibúxa bamacēbē cuni ca aín ñucama asérabi bētsi uninan 'ia.

<sup>18</sup> Usaribi oquin ca 'aracacē ñuina aín imi 'apati bamacēbētainshi Nucēn Papa Diosan judíos unicama aín 'uchacama tērēnquin manúmiacēxa.

<sup>19</sup> Nucēn Papa Diosan cacēsabi oquin ca Moisésnēn a banacama ñuiquin judíos unicama catancēxun vaca bacē imicēñun chivo imi bixun 'unpáxcēñun mēscutancēxun ro, hisopo cacē, aín xo, xónsa carnero rani 'acē risi anun tēcērēcacē a chabóquin, cuēnēo banami 'anan unicamamiribi ánsacēxa.

<sup>20</sup> Ansaquin ca judíos unicama cacēxa: “Ēnē imi ánsacē isquin camina 'unánti 'ain, Nucēn Papa Diosan ca asérabi ax quiásabi oquin mitsun 'ucha tērēnquin, mitsúxmi aín uni 'imainun ax mitsun Dios 'ixun mitsu sinánxunia” quixun.

<sup>21</sup> Usaribi oquin ca Moisésnēn tabernáculo xubu 'imainun aín Cata Upí anu 'icē ñucama anun Nucēn Papa Dios rabiquin ñu 'ati, acamamiribi a ñuina imi ánsacēxa.

<sup>22</sup> Usa 'ain ca usoquin ca judíos sacerdotenēn 'ati 'icē quixun Moisésnēn cuēnēo bana quicēsabi oquin, anun Nucēn Papa Dios rabiti ñucama ami imi ánsacē 'iacēxa, a ñuxa Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'inun. Ñuina bamacēbēma ca judíos unin 'ucha tērēncēma 'iá 'itsíanxa. Usaribiti ca Jesús bamama 'ain unin 'ucha tērēncēma 'itsíanxa.

*Bamax Cristo baísquia cupíshi unin 'ucha tērēncē 'iti 'icē quicē bana*

23 Usaria Jesucristo anua Nucën Papa Dios 'icë anu atsínti tani ca unin 'acë tabernáculo xubu aín Cata Upíira cacë, anu judíos sacerdotenën cushicaman 'apu atsíancëxa. Usai Jesucristo 'iti 'ain ca a ñucama Nucën Papa Diosan upí isnun 'aracacë ñuinanën imi anu a sacerdotenën ánsacëxa. Usa 'aínbi cananuna ñuinanën imi ánsacë cupíma, Jesucristonëxbi aín imi 'apati bama cupíshi anua Nucën Papa Dios 'icë anu nux abë 'iti 'ain.

24 Ax ca tabernáculo, anua Nucën Papa Dios 'icë tanquian unin 'acë, anuma, anua Nucën Papa Dios 'icë anubi atsíancëxa, anuxuan nu Nucën Papa Dios ñucáxuncë anu.

25 Judíos sacerdotenën cushicaman 'apu ax ca tabernáculo xubu aín Cata Upíira anu camabi bari-tia achúshitishi, aín imima, 'aracacë ñuinanën imi ánscai atsinia. Usa 'aínbi ca Cristo, anua Nucën Papa Dios 'icë, anu 'itsai atsinima.

26 'Itsai atsinux ca 'itsai bama 'itsíanxa. Usa 'aínbi ca Cristo aín uti nëtë sënëncëbë uní 'inux uá 'aish bamatsianxmabi achúshitishi unin 'ucha cupí bamacëxa.

27 Ënë nëtënu 'icë camabi unix ca achúshitishi bamati 'icën. Usa 'icë ca aín ñu 'acëcama 'unánquin Nucën Papa Diosan uicamax cara aín nëtënu abë 'iti 'icë quixun canan uicamax cara anu abë 'itima 'icë quixun cati 'icën.

28 Usaribiti ca Cristo ënë menuax achúshitishi bamacëxa. Ax 'uchañuma 'aíshbi ca camabi unin 'ucha ainansa 'aish téréncë 'inun bamacëxa. Bamatancëx baísquitancëx ca aín Papa Diosnu cuan 'aish amiribishi ënë nëtënu utécënti 'icën. Camabi unin 'ucha cupí bamatécëni aima ca an aín uti caíncë unicama abëa 'inun bitsi utécënuxun 'aia.

# 10

<sup>1</sup> Jesucristoa ënë menu utancëx unicaman 'ucha cupí usai 'iti tanquian judíos unicaman aín 'ucha cupí castíancëma 'inuxun 'aracacë ñuina 'anun ca Nucën Papa Diosan mëníocëxa. Usoquin mëníocë 'ain ca judíos unicaman Nucën Papa Diosbë upí 'iisa tanquin camabi baritia 'aracacë ñuina 'axun xaroia. Usoquin 'acë 'aínbi ca aín nuitu aséabi 'uchatëcëntimoquin upí 'inun mëníocëma 'icën.

<sup>2</sup> Aín 'ucha tërëncë 'ianan aín nuitu aséabi upí 'imicë 'ain ca judíos unicaman Nucën Papa Diosan isnun quixun 'aracacë ñuina amiribi amiribi 'á 'itsíanma. Usoquin 'aracacë ñuina 'acë cupía aín 'ucha tërëncë 'aish aín sinan aséabi upí 'ain ca 'aracacë ñuina rëmitëcënti sináncëma 'itsíanxa.

<sup>3-4</sup> Vaca bacë 'imainun chivo rëxun xaroanan aín imi ánsacë 'aínbi ca a unicama aín sinan ashiquin upí 'inun mëníocëma 'icën. Usa 'ain ca judíos unicaman camabi baritia ñuina rëmiquin —'ën sinan ca aséabi upíma 'icë —quixun sinántëcënia.

<sup>5</sup> Usa 'ain ca Cristonën ënë nëtënu uquin aín Papa Dios ësaquin cacëxa:

Ñuina unin rëxun xaroti cuëenquinma camina 'ëx uni 'aish unicaman 'ucha cupí bamati mëníon.

<sup>6</sup> Aín 'ucha cupía unin ñuina rëxun mi xaroxuncë a camina cuëëniman.

<sup>7</sup> Usa 'ain cana mi can: 'Ën Papa Dios, mix cuëëncësabi oquinshi 'anux cana ënë nëtënu ain, min bana cuëëno quicësabi oi.

<sup>8</sup> Moisésnën cuëëno bana, aín 'ucha tërëncë 'inun ca unin ñuina rëxun xaroti 'icë quicë 'aínbi ca Cristonën aín Papa Dios cacëxa, “aín 'ucha

cupía unin ñuina rëxunmi xaroxuncë a camina cuëëniman”.

<sup>9</sup> Catancëxun ca Cristonën ësaquinribi aín Papa Dios cacëxa: “Ën Papa Dios, mix cuëëncësabi oquinshi 'anux cana ënë nëtënu ain”. A bana cuënëosabi oi utancëxa Cristo camabi unin 'ucha cupí bama 'ain ca bërí unin aín 'ucha cupí ñuina rëxun xarotëcëntima 'icën.

<sup>10</sup> Jesucristo aín Papa Dios cuëëncësabi oi, bamat-sianxmabi achúshitishi bama 'ain cananuna nux Cristo bama cupí Nucën Papa Diosan iscëx nun 'ucha tërëncë 'aish asérabi ainan 'ain.

<sup>11</sup> Judíos sacerdotecaman ca camabi nëtën 'uchañu unían bëxuncëxun aín 'ucha tërëncë 'inun 'aracacë ñuina rëxunia. Usoquian 'acëbëbi ca aín nuitu upíma usabi 'ia.

<sup>12</sup> Usa 'aínbi ca Jesucristo achúshitishi camabi unin 'ucha tërëncë 'inun bamax baísquitancëx anu aín Papa 'icë anu abë 'Apu 'aish aín mëqueu 'i cuancëxa.

<sup>13</sup> Anu 'aish ca axa ami nishcë unicama a Nucën Papa Diosan 'ibuamimainun anua Nucën Papa Dios 'icë anu 'icën.

<sup>14</sup> Usa 'ain ca achúshitishi bama 'ixun axa ami catamëcë unicama aín 'ucha tërëanan nëtëtimoia abë upí 'inun 'imia.

<sup>15</sup> Usa ca quixun ca aín Bëru Ñunshin Upitan nu 'unánmia, ësai ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia quixun nu sinánmiquin:

<sup>16</sup> Ësoquin cana 'ëx mitsun 'Ibu Dios 'ixun mitsu cain, usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun caquin 'ë a pain 'inan bana sënëncëbëtan cana bëtsi atu 'inánti 'ain. Ësai ca a bana



quiti 'icën: 'Ën cana 'ën cacë bana 'ën unicaman aín nuitu mëu upí oquin 'unánan manuquinma sinánun 'unánmiti 'ain.

17 Quianan ca ësairibi a bana quia:

Aín ñu 'atima 'acëcama tërënxun cana manuquin aín 'uchacama sinántëcëntima 'ain.

18 Usa 'aian unin 'ucha sinántëcëntimoquin tërëncë 'inun Cristo bama 'ain ca unin aín 'ucha tërëncë 'inun 'aracacë ñuina rëxun xarotëcëntima 'icën.

*Cristonan cupí abë banaquin Nucën Papa Dios ëntima ñui quicë bana*

19 'Ën xucëantu, Jesucristo aín imi 'apati bama cupí nun 'uchacama tërëncë 'ianan Nucën Papa Diosnan 'aish cananuna —Cristo cupí ca Nucën Papa Diosan nux banaia cuati 'icë —quixun sinani racuëtima abë banati 'ain.

20 Bamax baísquitancëx aín Papan nëtënu abë 'i cuan 'ixuan, Jesusan nu 'aquincëx cananuna ax bamatimoi tsócë Nucën Papa Dios, abëbi banati 'ain, nucën rara judíos unicama 'iásamai.

21 An Nucën Papa Diosan unicama a ñucáxuncë ax ca Jesús 'icën.

22 A cupí nun 'uchacama tërëncë 'aish cananuna uisa ñu cara 'aisama 'icë quixunu 'unánquin mëniócë 'aish asérabi ax cuëncësabi oi 'iisa tani Nucën Papa Diosbë banati 'ain, an ca cuati 'icë quixun 'unani. Ax Nucën Papa Diosbë banai tabernáculo xubunu atsínux ca sacerdote aín 'ucha tërëncë 'ianan upiti nashi mëniocacëxa. Usaribiti cananuna Jesucristo cupí chucacësa 'aísha nun nuitu, nun sinan upí 'ain Nucën Papa Diosbë banain.

23 —Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin nu upí 'imianan nux aín nëtënu abë 'inun

'imia —quixun 'unánquin cananuna asérabi ami catamëquin aín bana ënquinma an nu cacësabi oquin 'aquin bëtsi uniribi —Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin, usoquin nu 'aquinia —quixun ñuixunti 'ain.

<sup>24</sup> Camaxunbi cananuna uisai caranuna bëtsibë bëtsibë nuibananan Nucën Papa Dios cuëencësabi oquin ñu 'anun 'aquiananti 'ain quixun sinánti 'ain. Sinántancëxun cananuna asérabi usoquin 'ati 'ain.

<sup>25</sup> Usabi 'icë aísha bëtsi bëtsi uni axa Jesucristomi catamëcë unicamabë timëtisama tancëbëbi cananuna nux usai 'ima, aín unicamabë timëanan bëtsibë bëtsibë Jesucristomia catamënun 'aquiananti 'ain, Jesucristo utëcënti nëtë ca 'urama 'icë quixun sinani.

<sup>26</sup> Jesucristomi catamëcë 'ixunbi nunbi 'aisa tanquin ënquinma ñu 'atima amiribi amiribi 'ai cananuna nun 'ucha tërënnun Jesucristomi catamëti cuëencëma cupí nun 'ucha tërëncëma 'aish usabi 'iti 'ain.

<sup>27</sup> Usa 'icë, anun an camabi unin ñu 'acë isti nëtën Nucën Papa Diosan ax cuëencësa oi 'iisama tani ami nishcë unicama 'acësaribi oquin nuribi 'uchoquin manë tsinu 'imicëx cananuna nux abë 'itimoí 'iti 'ain.

<sup>28</sup> An usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'acëma uni a ñuia, rabë 'imainun achúshi uni —asérabi ca usa 'icë —quicëbëtan ca nuibati sinanaquinma a uni uni itsin 'aia. Rabë uníxëshia a ñui usai quicëbëtanribi ca usaquin 'aia.

<sup>29</sup> A unia usoquin 'ásamaira oquin ca axa aín Bëchicë 'imainun aín Bëru Ñunshin Upími 'atimati

banacë uni a Nucën Papa Diosan castícantí 'icën. Nucën Papa Diosan Bëchicë, axa unicama 'uchañu 'icëbi iëminux aín imi 'apati bama, a ami 'atimati bananan Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí an uni nuibaquin 'aquincë ami 'atimati banacë, a unicamax ca an Moisésnën cuënëo bana 'acëma unia 'acësamaira oquian Nucën Papa Diosan castícantë 'iti 'icën.

<sup>30</sup> Cananuna 'unanin, ësai ca Nucën 'Ibu Dios quiacëxa quixun: “Uix cara 'uchaia, a cana 'ënbi uisaira oquin carana 'ati 'ai usoquin 'ati 'ain”. Èsairibi ca quiacëxa: “Uinu 'icë 'ën unicaman cara 'ëx quicësabi oquin 'acëma 'icë a cana 'ën uisa carana oti 'ai usoquin 'ati 'ain”.

<sup>31</sup> Usa 'ain cananuna nun 'ucha ëncëma 'aish, Nucën Papa Diosan ca ax cushiira 'ixun uisaira oquin cara 'ati 'icë usoquin nu 'ati 'icë quixun sinani ami racuëti 'ain.

<sup>32</sup> Jesucristomi catamëtabatia, unin mitsu bëtsi bëtsi oquin tëmëramicëxunbi camina bënëquinma tanshiacën. Usaími mitsux 'ia a camina sinánti 'ain.

<sup>33</sup> Mitsu raírinëx camina unin mitsumi cuaiquin 'itsa unin ismainun mëëcë 'iacën. Usai 'imainun ca axa Cristomi catamëcë uni raírinën mitsux usai 'icë isi masá nuituquin ënquinma 'aquiancëxa.

<sup>34</sup> Usa 'ixun camina Jesucristomi catamëcë cupía sipuacë unicama nuibaquin 'aquiancën. Mitsumi nishquian mitsun ñu bicancëbëbi camina masá nuitutíma usabi cuëëancën. —Ènë nëtënuax ñuñu 'aish cuëëncësamaira oi cana Nucën Papa Diosnan 'aish aín nëtënu nëtétimoi abë 'iti 'ai —quixun sinani camina cuëëancën.

<sup>35</sup> —Usai cana 'iacë —quix manúquinma camina min 'acësabi oquin Jesucristomi catamëti ëntima

'ain. Ami catamëcë 'aish camina a cupí nētétimoi abë Nucën Papa Diosan nētënu 'iti 'ain.

<sup>36</sup> Jesucristo ucëbë ax quicësabi oi Nucën Papa Diosan nētënu abë 'inuxun camina uni itsían mitsu tēmëramicëxbi a taníma usabi Cristomi catamëquin ax cuëencësabi oquin 'ati 'ain.

<sup>37</sup> Èsai ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia: Xënibutíma ca ax bënëtishi uti 'icën. A nun caíncë ax ca nētébutima uti 'icën.

<sup>38</sup> 'Èn iscëxa ax upí 'icë 'ën unicamax ca tēmëraibi 'ëmi catamëti tsóti 'icën. Usa 'aínbi cana an 'aquinbi racuëquin 'ën bana ëncë uni a isi cuëëntima 'ain”.

<sup>39</sup> Usaía an aín bana 'aquinbi ëncë uni ax Nucën Papa Diosan nētënu abë 'itima 'aínbi cananuna nun ami catamëquin ëncëma 'aish, asérami Nucën Papa Diosnan 'aish aín nētënu abë 'iti 'ain.

## **IV. CRISTO UCËMA PAÏN 'AIN CA JUDIOS UNI RAIRINËX ASERABI NUCËN PAPA DIOSMI CATAMËACËXA QUIAX QUICË BANA (11-13)**

# 11

*Usaía judíos unicaman rara raírinëx Nucën Papa Diosmi catamëa bana*

<sup>1</sup> Nun Nucën Papa Dios isquinmabi cananuna asérami ca anu 'icë quixun 'unanin. Aín bana ca cëmëma asérami 'icë quixun sinánquin cananuna 'unanin, an ca aín quicësabi oquin 'ati 'icë quixun. Usaquin ca axa ami catamëcë unicaman 'unania.

<sup>2</sup> Nucën Papa Diosan ca axa quicësabi oquin 'ati 'icë quixun sinánquian, ami catamëquin nucën raracaman ñu 'aia isi ca Nucën Papa Dios cuëëancëxa.

<sup>3</sup> Ënë nëtëcamax ca Nucën Papa Dios quicëbëshi an sináncësabi oi uniacëxa. Uisa ñu 'aíma 'aínbi ca an unin iscë ñucama uniocëxa. Usoquin unioia isáma 'ixunbi cananuna a bana acama ñuiquin cuënëo a isquin, usai ca 'iacëxa quixun 'unanin.

<sup>4</sup> Bërí nëténma ca Adanën bëchicë, Abel, an ami sinánquin Nucën Papa Dios quicësabi oquin a rabiquin 'aracacë ñuina rëxun xaroxuancëxa. Usomainunbi ca aín xucën Cainan aín cuëëncësa oquinshi aín ñu bimishi Nucën Papa Dios xaroxuancëxa. Cainan usoia isi ca Nucën Papa Dios cuëëanma 'icën. Abelnëan 'axuncëxun isi cuni ca cuëëancëxa. Abel bama 'aínbi cananuna — Abelnën ca asérabi Nucën Papa Diosmi catamëquin ax quicësabi oquin 'acëxa — quixun sinanin.

<sup>5</sup> Ënënsaran nëténma ca Enoc cacë uni, amia catamëcë cupía anun Nucën Papa Dios cuëëncë 'iacëxa. Usa 'icë ca ënë menuax bamaima aín nëtënu 'inun Nucën Papa Diosan buáncëxa. Buáncë ca unin mërama 'icën. Usoquin buáncëma pain 'aish ca Nucën Papa Dios Ënocnën cuëëancëxa quiax ca aín bana cuënëo quia.

<sup>6</sup> Uicamax cara Nucën Papa Diosbë banatista tania, uicamax cara ainan 'iisa tania, an ca — Nucën Papa Dios ca asérabi anu 'icë — quixun sinánti 'icën. Sinánan ca — an ca 'ën ñucácëxun cuati 'icë — quixun sinánti 'icën. Usaía ax asérabi ami catamëcë uni anun cuni ca Nucën Papa Dios cuëënia. Axa ami catamëcëma unin ca Nucën Papa Dios cuëënmima.

7 Ēnēnsaran nētēnmaribi ca Noénēn ami catamēquin —Nucēn Papa Dios quicēsabi oi ca 'iti 'icē —quixun 'unāncēxa. 'Unāncē 'icē ca Nucēn Papa Diosan Noé cacēxa, —camabi uníxa 'aisamairai 'uchacē cupí cana unían usai ñu 'iti sināncēbētanmabi camabi me baca mapumiquin cēñuti 'ai —quixun. Nucēn Papa Diosan bana ca asérabi 'icē quixun 'unánquin ca Noénēnshi, 'itsa 'uí 'ibúcēma pain 'aínbi aín manē nunti chaira anua aín aínsi 'ibucama atsinmiti 'acēxa, Nucēn Papa Diosan a cacēsabi oquin. An usoquin 'aia iscē unicama ca —ēnē menu 'icē unicama 'aisamairai 'uchacē cupí ca Nucēn Papa Diosan cēñuti 'icē —quixun Noénēn ñuixuancēxa. Nucēn Papa Dios quicēsabi oi ca 'iti 'icē quixun sinánquian Noénēn, an cacēsabi oquin 'aia isi ca Nucēn Papa Dios cuēēancēxa.

8 Bērámariibi ca Abraham cacē uni aribi ami catamēcē 'icē Nucēn Papa Diosan cacēxa:

—Camina min me ēbiani, bētsi me 'ura 'icē, anu 'i cuanti 'ain. Min rēbúnquicamanan ca a me 'iti 'icēn. Cacēx ca Abraham uínu cara a me 'icē, uisa me cara quixun 'unánxmabi, aín me, Ur cacē, anuax cuancēxa, Nucēn Papa Diosan ca an cacēsabi oquin 'ati 'icē quixun 'unani.

9 Nucēn Papa Diosmi catamēcē 'aish ca Abraham a me, a Nucēn Papa Diosan a ñuixuncē, anu bēbatancēx anu tsoócēxa. Anu 'aish ca aín menumabia uni tsócēsa 'iacēxa. Anu 'aishbi ca upí oquin xubuoíma, chupa 'acē xubunuishi 'iacēxa. Usaribiti ca aín bēchicē Isaac 'imainun Isaacnēn bēchicē Jacob, acamaxribi 'iacēxa. —Abraham, mix camina 'ēnan 'iti 'ain, min rēbúnquicamaribi ca 'ēn uni 'iti 'icē —quixun ca Nucēn Papa Diosan Abra-

ham cacëxa. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan Abrahamnën bëchicë, Isaac, 'imainun Isaacnën bëchicë, Jacob, cacëxa.

<sup>10</sup> Usaquin cacëxun ca Abrahamnën 'unáncëxa, — Nucën Papa Diosan, usai ca 'iti 'icë quixun mënío 'ain cananuna ënë menu tsócë 'aíshbi Nucën Papa Diosnan 'aish, an sináncësabi oquin mënío aín nëtë anu 'iti 'ai quixun. Usaquin sinani ca cuëëancëxa.

<sup>11</sup> Abrahamnën xanu, Sara, anribi ca Nucën Papa Diosan Abraham cacësabi oquin, caniacëquinbi tuacëxa, Nucën Papa Dios quicësabi oi cana 'iti 'ai quixun sináncë cupí. Usai tuutancëx ca Sara bëbu tuá, Isaac cacë, bacëancëxa.

<sup>12</sup> Usa 'ain ca, Abraham caniacëcëra 'aíshbi bëchicëñu 'iacëxa. Aín bëchicënën rëbúnqui ca 'itsaira 'iacëxa. Naínu 'icë 'ispacama cananuna tupúncasmati 'ain. Parún papa cuëbí 'icë masiribi cananuna tupúntima 'ain. Usaribiti ca Abrahamnën rëbúnqui 'aisamaira 'aish unin tupúntisama 'iacëxa.

<sup>13</sup> Abraham, Sara, Isaac, Jacob, acamax ca Nucën Papa Diosan ñuiasa oi 'icëma pan 'ain bamacëxa. Usa 'aínbi ca aín bamati nëtë sënéntamainun masá nuituquinma cuëënquin, Nucën Papa Diosan nu cacësabi oi ca nun rëbúnqui 'iti 'icë quixun 'unáncëxa. Usaquin 'unani ca ësai quicësa 'iacëxa: nux ënë menu 'icë 'aishbi cananuna uníxa aín menumabi bëtsi menu cuanúxbi tsócësa 'ain.

<sup>14</sup> Usaia quiása 'ain cananuna 'unanin, a unica-max a menu bucuxunbi ca —ënë menu 'iti unima, bëtsi menu 'iti uni cananuna nux 'ai —quixun sináncëxa.

<sup>15</sup> Anuaxa cuancë me, Ur cacë, anu cuantëcëinsa tani ca Abraham anu cuantëcëan 'itsíanxa.

<sup>16</sup> Cuantëcënti 'aíshbi ca anu cuantëcëinsama tancëxa. A menu 'icësamaira oi bëtsi nëtë, upíira a Nucën Papa Diosan atu mëníoxuncë, anu 'iti ca cuëëancëxa. Usa 'ain ca Nucën Papa Dios —'ëx cana atun Dios 'ai —quixun sinani cuëënia. Usai cuëënquin ca anua atux abë 'iti nëtë mëníocëxa.

<sup>17-18</sup> Abraham ca —aséribi ca Nucën Papa Diosan aín quicësabi 'oquin 'ati 'icë —quixun 'unani ami catamëacëxa. Èsai ca 'iacëxa. Nucën Papa Diosan ca Abraham cacëxa: “Min bëchicë Isaacnën rëbúnqui ca aséribi 'itsaira 'ianan 'ënan 'iti 'icë” quixun. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan —aséribi cara Abrahamnën 'ën cacësabi oquin 'ati 'icë —quixun 'unántisa tanquin, Abraham cacëxa —min camina 'aracacë ñuina 'axunquinma, min bëchicë Isaac abi 'ë rabiquin 'ë 'axunti 'ai —quixun. Cacëxun ca usoquin anuxun 'atinu Isaac buáncëxa.

<sup>19</sup> Buánquin ca sináncëxa:

—'Ën bëchicë achúshi, Isaac, aín rëbúnqui ca aséribi 'itsaira 'iti 'icën, Nucën Papa Diosan 'ë cacësabi oi. Usaía 'inun ca bamacëbi baísqumiti 'icë —quixun. Usaquin sinánquian Nucën Papa Diosan cacësabi oquin Abrahamnën 'ati 'aíshbi ca Nucën Papa Diosan xucëxun ángelnën Abraham cacëbë Isaac bamati 'aíshbi iëacëxa.

<sup>20</sup> Usa 'ain ca Isaacnënribi, —Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin 'ati 'icë —quixun 'unánquin, aín bëchicë rabë, Jacob 'imainun Esaú, —Nucën Papa Diosan ca an 'ë cacësabi oquin mitsu 'aquinti 'icë —quixun caquin atu Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.



<sup>21</sup> Jacobnënribi, —Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin 'ati 'icë —quixun 'unánquin ca aín bamati sënécëbëtan, xëni 'aish, aín tsatimi cëpíxun aín xuta Josénën bëchicë rabë, —Nucën Papa Diosan ca an 'ë cacësabi oquin mitsu 'aquinti 'icë —quixun caquin atu Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

<sup>22</sup> José, Egipto menu 'ixun ca —ax quicësabi oquin ca Nucën Papa Diosan nun rëbúnqui Egipto menua nun nëtë, Canaán, anu 'itëcënun buánti 'icë —quixun sinánquin aín aintsi cacëxa: Ënë nëtënuax nun nëtënu cuanquin ca mitsun rëbúnquinën 'ën xoribi buánxun anu maínti 'icë quixun.

<sup>23</sup> 'Itsa baritia Egipto menu Jacobnën rëbúnquicama 'icëbë ca a menu 'icë 'apu, Faraón cacë, ax Jacobnën rëbúnquimi nishacëxa. Nishi ca bëbu tuácama bërí bacëncë —ax ca bamati 'icë —quiacëxa. Quicëbëtanbi ca achúshi bëbu tuá, Moisés cacë, aín papabë aín tita Nucën Papa Diosmi catamëti, Faraónmi racuëquinma —ënë tuá ca upíira upí 'icën, usa 'ain cananuna 'apun bana tanquinma unëti 'ai —quixun sináncëxa. Usaquin sinánxun ca rabë 'imainun achúshi 'uxën Moisés unëacëxa.

<sup>24</sup> Usaquian unëcë 'icë ca a 'apun bëchicënën Moisés aín tuása 'inun caniocëxa. Usa 'aínbi ca Moisés canitancëxa 'apun bëchicënën tuása 'iisama tancëxa.

<sup>25</sup> Ca sináncëxa, Egiptonu 'icë 'apu ënëbë 'aish cana aín xutasa 'aish 'ëx camabi ñuñu 'iti 'ain. Usa 'aínbi ca Egipto menu 'icë unicama ënën Nucën Papa Dios cuëëncësama oquin ñu 'atimashi 'ati cuënënia. Usaquin 'anan ca axa Nucën Papa Diosmi sináncë unicamaribi 'atimoia. Usaquin sinani ca ax Egiptonu 'icë 'apun xutasa

'itsíanxbi aín aintsi judíos unicama, a Nucën Papa Diosan ainan 'inun caíscë, acamabë tēmëraibi 'iti cuëëancëxa.

<sup>26</sup> Cuëënquin ca sináncëxa, Egiptonu 'icë unica-max ñuñu 'aish cuëëncësamaira oi cana 'ëx Nucën Papa Diosmi sináncë 'aish tēmëraibi cuëënti 'ain. Cristonan 'icëa unin 'atimocëx tēmëraibi aín unicama cuëëncësaribi oi ca Moisés tēmëraibi Nucën Papa Diosan unicamabë 'i cuëëancëxa. Ax ca — Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin nu ainan 'aish aín nētënu abë 'inun 'imia —quixun 'unani ami catamëti cuëëancëxa.

<sup>27</sup> —'Ën bërúnbi isquinmabi cana Nucën Papa Dios ca asérabi 'ëbë 'icë quixun 'unani —quixun sinani ca Moisés ami catamëti Egipto menuax Madian cacë menu cuancëxa, racuëtima ax cuancëbëa 'apu nishtánunbi.

<sup>28</sup> Madianuax Egipto menu cuantëcëntancëxun ca Moisésnën —Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin asérabi 'ati 'icë —quixun sinánquin, an cacësabi oquin judíos unicaman xubucama 'unánti oquin, aín xëcuë ëman carnero imi shimiacëxa, Nucën Papa Diosan ángelnën atun rëcuën bëchicëcama 'atin rabanan.

<sup>29</sup> Egipto menuax cuani ca judíos unicama — Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin nu 'aquinia —quixun sinani parúnppa Xonsa cacë, a nëbétsi me racácëbë sicaracëacëxa, me ësquicënu cuancësabiquiani. Atúxa usai cuancëbë ca axa atu catícabiani cuancë Egiptonu 'icë suntárucamax —nuxribi cananuna usai sicaracëti 'ai —quixun sinanx cuanibi, 'unpax anu racátëcëncëbë bacamiquiacëxa.

<sup>30</sup> Judíos unicama Egiptonuax cuantancëx anu atux cuancë me anu bëbatancëxun, a mecama 'ibuanux ca Nucën Papa Diosmi catamëti aín quicësabi oi judíos suntárucama siete nëtë, Jericó cacë ëma ratanarati cuainácëti niacëxa. Nicëbë ca Nucën Papa Diosan sinanënshi, a ëma anun cënëcë, ax rurucubuacëxa.

<sup>31</sup> A cënë rurucubúcëbëa anu 'icë unicama an Nucën Papa Diosan bana cuacëma 'aish cëñúmainun ca 'atima xanu Rahab cacë, axëshi 'iacëacëxa, an Nucën Papa Diosmi sinánquin judíos unibunën xucë uni rabë 'aquincë cupí.

<sup>32</sup> ¿Uisaquinribi carana mitsu cati 'ain? Gideón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, acama 'iá 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaribi mitsu ñuixunquinbi cana sënëontima 'ain.

<sup>33</sup> Raíri unínribi ca Nucën Papa Diosmi catamëquin —an ca nu 'aquinia —quixun 'unánquin bëtsi 'apun suntárucamabë 'acananquin ñusmocëxa. Raíri uniribi 'apu 'ixun ca Nucën Papa Diosmi sinánquin a unicama upiti bucunun, upí oquin 'aquiancëxa. Ami sinania ca a unicama ax quicësabi oquin Nucën Papa Diosan 'aquiancëxa. Raíriribi ca ami nishquian, unin 'inun pinun quixun aín cënënu niabi, Nucën Papa Diosan sinanën 'inúnbi piama 'icën.

<sup>34</sup> Axa Nucën Papa Diosmi catamëcë uni raíriribi ca tsi rëquirucë añ nëëntanun quixun anu niabi Nucën Papa Diosan sinanën tsinbi uisabi oma 'icën. Raíri uníxribi ca suntárunën 'ati 'aíshbi Nucën Papa Diosan sinanën iëacëxa. Raírinëxribi 'insíncë 'aísh cushima 'aíshbi ca Nucën Papa Diosan sinanën cushi 'iacëxa. Nucën Papa Diosan 'im-

icëxun ca suntárunën cushiira 'ixun abë 'acanáncë bëtsi 'apun suntárucama abámiacëxa.

<sup>35</sup> Bëtsi bëtsi xanun ca aín tuá bamacë 'icëbi Nucën Papa Diosan sinanën baísquiia biacëxa.

Raíri unin ca unin Nucën Papa Diosan bana ënun quixun bëtsi bëtsi oquin paë tanmicëxunbi, ami sinánquin ëníma —'ëx masócë 'aish bamaibi cana Jesucristobë 'iti 'ai —quixun sinánquin ami catamëti ënquinma tanshiacëxa.

<sup>36</sup> Raíri uní ca Nucën Papa Diosmi catamëcë cupí unin ami cuaianan rishquiacëxa. Raíri ca unin manë risin nëaxun sipuacëxa.

<sup>37</sup> Nucën Papa Diosmi catamëcë uni raíri ca unin maxaxan rëacëxa. Raíri ca Nucën Papa Diosmi sinánxma 'inun quixun unin bëtsi bëtsi ocëxa. Raíri ca unin tëarabëocëxa. Raíri ca manë xëtocën 'acëxa. Raírinëx ca chupañuma 'ixun carnero rani pañuanan chivo rani pañuax cuaínbëquini niacëxa. Ñuñuma 'aish nuibacacë 'ianan ca bëtsi bëtsi ocë 'iacëxa.

<sup>38</sup> A unicama aín nuitu upíira 'aish ënë nëtënu 'ima Nucën Papa Diosan nëtënuira 'iisa 'aíshbi ca añu uni 'icëma menu nitsi aín bashinuribi cuaínbëquini xubuñuma 'aish bashi quininu 'iacëxa.

<sup>39</sup> A unicama ñuiquin cuënëo bana isquin cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosmi ca aséربي catamëacëxa quixun. Ami catamëquinbi ca uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan, Cristo cupí, aín unicama 'imiti 'icë quixun 'unánma 'icën.

<sup>40</sup> A ñucama 'unánma 'aíshbi ca utancëxa Cristo bama cupí nux 'icësaribiti, axa bëráma ami sinan unicamax Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ianan aséربي ainan 'aish nubë aín nëtënu nëtétimoi 'iti

'icën. Usai 'icëbë ca camáxbi Nucën Papa Diosan aín unicama cásabi oi 'inuxun 'aia.

## 12

### *Jesúsmi cananuna catamëti 'ai quicë bana*

<sup>1</sup> A unicamaxa 'iásaribiquin ca nubë 'icë 'itsa unin tēmëraquinbi —Nucën Papa Diosan ca asérabi aín quicësabi oquin nu 'aquinti 'icë —quixun 'unánquin ami catamëquin ënima. Atúxa 'icësaribiti 'inuxun cananuna an nu 'atimaquin sinánmicë a ñucama ëanan an usabi 'itioquin nu 'atima 'im-icë ñucamaribi ënti 'ain. Acama ënquin cananuna bënëquinma añu ñu 'ën 'ati cara Nucën Papa Dios cuëënia quixun sinánquin upí oquin 'ati 'ain. Cuai bëtsibë upiti abáti cupí ca unin an iëocë ñu nania, usaribiquin cananuna upí oquin nun 'ati ñu 'anuxun, uisa ñun cara nu 'atimaquin sinánmia, a ënti 'ain.

<sup>2</sup> Jesús, a cupí nux ami catamëcë 'aish ainan 'ianan asaribi upí 'aish aín nëtënu abë 'iti, ax 'iásaribiti 'inuxun cananuna uisai cara ax 'iacëxa quixun sinánti 'ain. 'Uchañuira uni 'acësa oquin ca unin i curúsocënu a matásti 'icë quixun 'unánxbi ca ënë menu uacëxa, —ënë ñucama inúcëbë unicama upí 'iti mëníotancëx cana 'ën Papa Diosbë 'i cuëëntécënti 'ai —quixun 'unani. Usai bamax baísquia 'aish ca Nucën Papa Diosan nëtënu abë 'Apu 'icën.

<sup>3</sup> Tēmëraquin —axa ami sináncëma unicaman ca 'ëx Jesucristonan 'icë cupí 'ë bëtsi bëtsi oia —quixun sinánquin ami catamëti ëntin rabanán camina —usaribi oquian ami nishquin unin 'acëxunbi ca Jesucristonën tanshiacëxa —quixun sinánti 'ain.

Usaquin sinani camina ami catamëtia unin bëtsi bëtsi ocëxun oquin a ënti sinanima ami cushiti 'ain.

<sup>4</sup> Mitsux 'uchati rabanan tëmëranan Jesucristo-nan cupí bëtsi bëtsi ocë 'aíshbi camina bamacëma 'ain.

<sup>5-6</sup> ¿A bana mitsúxmi aín bëchicë 'icëa 'ësëquin Nucën Papa Diosan cacë a caramina manuan? ëesai quicë:

'Ën bëchicë 'icë cana mi cain, Nucën 'Ibu Diosan ca an nuibacë unicama 'ixunbia ñu 'atima 'aia oquin amiribishi 'atëcënxunma 'anun quixun 'unánmiquin uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'aia. Uicama cara aín bëchicë 'inun 'imiaxa acama ca usoquin 'aia. Usa 'ain camina ñu 'aisama 'aia Nucën 'Ibu Diosan mi uisa cara mi ocëxbi aín bana cuaisama tani bënëtima 'ain. 'Ianan camina masá nuituti sináncasmaquin, uisai carana 'iti 'ai quixun sinántima 'ain.

<sup>7</sup> Camabi unin ca aín bëchicë ñu 'atima 'aia oquin upí 'inun quixun 'unánmia. Usa 'ain camina mit-sun Nucën 'Ibu Diosan ñu 'atima 'aia oquin uisa cara ocëxunbi a tani masá nuituquinma upí oquin-shi sinánti 'ain, an ca mitsúxmi aín bëchicë 'icë cupí usoquin 'aia quixun 'unánquin.

<sup>8</sup> Nucën Papa Diosan ca aín unicama ñu 'atima 'aia oquin amiribishi 'atëcënxunma 'anun quixun 'unánmiquin uisa oquin cara 'ati 'icë usoquin 'aia. Usoquin mitsu 'acëma 'aish camina mitsux asérabi ainanma 'aish aín bëchicëma 'ain.

<sup>9</sup> Nux xu 'ixun ñu 'atima 'aia oquin ca amiribishi 'atëcënxunma 'anun numi nishquinmabi nu 'unánmiquin nucën papan nu mëëacëxa. Mëëcëxunbi cananuna ami nishquinma ax

cuëncësabi oquin 'acën. ¿Usa 'ain caranuna uisa cupí Nucën Papa Diosan nux abë upí 'inun quixun, uisa oquin cara nu 'ati 'icë usoquin 'acëxunbi upí oquin sinántima 'ain?

<sup>10</sup> Nux canitancëxnu upí 'inun quixun ca aín sináncësa oquin 'unánmiquin usoquin nucën papan nu 'acëxa. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan asaribi upí 'iminuxun upí oquin nu 'unánmia.

<sup>11</sup> Cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan usoquin nu 'acëxun taní cananuna masá nuitupanin. Usai 'itancëxbi cananuna usaquian nu 'acë a inúcëbë Nucën Papa Diosbë upí 'iquin upí oquin sinani cuënti 'ain.

*Jesucristo ñui quicë bana timati rabanan bërúancati*

<sup>12</sup> Usa 'ain camina tēmëraibi masá nuituquinma upí oquin sinani ami cushi Cristomi catamëti 'ain.

<sup>13</sup> Usa 'ixunmi mitsun aín cuëncësa oquin 'aia isquin ca raíri uniribi ami catamëti upí oquin 'unáncëma 'aíshbi a ëníma mitsux 'icësaribiti 'iti 'icën. Usaía atux 'inun camina Jesucristomi catamëquin aín cuëncësa oquin 'ati 'ain.

<sup>14</sup> Nishananima camina upitaxëshi bucuti 'ain. Aín 'ucha ëncëma unix ca Nucën Papa Diosbë 'itima 'icën. Usa 'ain camina nishananima upitax bucuquin uisa 'uchabi 'ati sinántima 'ain.

<sup>15</sup> Nucën Papa Diosan ax cuëncësabi oquin mitsu 'aquincëma 'itin rabanan camina an mitsu 'unánmicësabi oi 'inux bërúancati 'ain. Usai 'iquin camina uni raíri 'aisama nuituñu 'inun 'atimaquin sinánmitima 'ain.

<sup>16</sup> Uni aín xanubëishi 'itioquin mënío 'ain ca mi-cama ui uníxbi aín xanuma 'ain, xanu itsibë 'itima

'icën, bēbúxribi ca xanúxmabi uni itsibē 'itima 'icën. Nucën Papa Dios ca uni 'imainun xanuribi usai 'iti cuēēnima. Usai 'itin rabanan camina camáxbi upí sinánñu 'inun 'aquiananti 'ain. Esaúnēn ca Nucën Papa Diosan cacē bana sinánquinma, ax rēcuēn 'ixunbi aín piti cuēēncē cupíshi aín xucën aín rēcuēn 'imiacēxa. Ax piti cuēēncē cupía Esaú 'iásaribiti camina 'itima 'ain.

<sup>17</sup> Camina 'unanin, 'itsa baritia 'icēbē ca Esaú aín papan rēcuēn bēchicē 'itēcēnti sináncēxa. Usaquin sinani masá nuituti iníbi ca 'iáma 'icën. Usa 'ain ca Esaúma, aín xucën Jacob, axa aín rēcuēn bēchicēsa 'icē, aín papan Isaacnēn upí oquin sinánxunquin Nucën Papa Dios ñucáxuancēxa.

<sup>18</sup> Mitsux camina aín bashi Sinaí, anuxuan nucën raracaman Nucën Papa Diosan bana cua, anu cuánma 'ain. Anuaxa canacamē'ëo sharaquimainun ca a bashix nētē cuinan mapucē bēánquibucē 'iacēxa. Aín bashicamanubi ca tsi rēquirucē tίνbu 'iacēxa. Anu camina mitsux 'iáma 'ain.

<sup>19</sup> Manē bana ocē sharatia camina cuama 'ain. Cuatíma 'ianan camina Nucën Papa Dios banaiaribi cuama 'ain. Nucën Papa Dios banacēbēa 'aisamaira ñu 'ia isquin ca nucën raracaman racuēquin Moisés cacēxa:

—Nux bamatima cupí camina minbi Nucën Papa Diosan cacēxun nu cati 'ain.

<sup>20</sup> Bananuxun ca Nucën Papa Diosan cacēxa: “Uinu 'icē uníxbi ca aín bashi tanáin cuantima 'icën, ñuinacaxribi ca cuantima 'icën. Uni 'imainun ñuina ax anu cuancēcamax ca maxaxan rēanan masibunēn 'acē 'iti 'icën”. A bana sinani ca nucën raracamax racuēacēxa.



21 Usaía 'aisamaira ñu 'ia isi ca Moisésñexribi quiacëxa: “Èxribi cana racuëti bërëin”.

22 Mitsux camina aín bashi Sinaí anuaxa Nucën Papa Dios baná anu cuanma 'ain. Bëráma camina mitsux Nucën Papa Dios rabinux Sión cacë matá, anua Jerusalén 'icë, anu cuancën. Usai 'iá 'aishbi camina Jesucristonan 'aish, uinu caramina 'ai anuax, Nucën Papa Dios axa bamatimoi naínu 'icë Jerusalén aín nëtënu tsócë, abë banain. Anuxun ca 'itsaira 'ixun aín ángelcama timëxun a rabia.

23 Anuribi uicamax cara ainan 'icë, aín anë 'acë, acamanribi ca a rabia. Anu ca ax 'Apüira 'ixuan an camabi unin 'acë ñu iscë, Nucën Papa Dios, ax 'icën. Anuribi ca Nucën Papa Diosan ainan 'icë upí 'imicë 'aísha bamacë unicama aín bëru ñunshin 'icën.

24 Anuribi ca ax aín imi 'apati bama 'ixuan an nuxribinu anu 'inun mëníocë, Jesús, ax 'icën. — Cain, an Abel 'acë uni, ax ca cupicë 'iti 'icë — quiax Nucën Papa Dios quicëbë ca usai 'iacëxa. Úsa 'aínbi ca Jesús bamacë cupí uínbi an 'acë uni cupiama 'icën. Usoquian Jesús unin 'á 'ixunbi ca aribi cupiquinma uicamax cara ami catamëtia, a aín 'ucha sinántëcëntimoquin tërënia.

25 Cananuna 'unanin, Moisésñëan Nucën Papa Diosan bana ñuixuncëxunbia an a bana timaquin cuaisama tancë, nucën raracamax ca castícançë 'iacëxa. Moisésñën ñuía banasamaira ca Jesucristo ñui quicë bana, Nucën Papa Diosan naínu 'ixun nu 'inan, ax 'icën. Usa 'ain ca nucën raracamaxa 'iásamaira oi an Jesucristo ñui quicë bana timaquin cuaisama tancë unicama iëtima 'icën. Usa 'ain camina asérabi Jesucristo, Nucën Papa Diosan a

aín nētēnua xua, a ñui quicē bana timaquinma upí oquin cuati 'ain.

<sup>26</sup> Bērāma ca Moisésbēa Nucēn Papa Dios bamacēbē mecama shaíquiacēxa. Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Dios ësairibi quia: “Mecama amiribishi shaícatēcēnquin cana ashi 'aquinma naínu 'icē ñu, bari, 'uxē, 'ispa acamaribi shaícati 'ain”.

<sup>27</sup> Nucēn Papa Diosa “cana amiribishi ñucama shaícatēcēni” quía 'ain cananuna 'unanin, usoquin shaícacēx ca a ñucama cēñúcē 'aish 'aíma 'iti 'icēn. Acama 'aíma 'aínbi ca uisai cara aín unicama abē 'iti 'icē quixun an mēníosabi oi 'iti 'icēn.

<sup>28</sup> Ax xēnibua 'aínbi cēñútimoi nucēn 'Apuira 'ain cananuna nux nētētima anu abē 'ianan aín unicamabē 'iti 'ain. Usai 'iti sinánquin cananuna Nucēn Papa Diosmi sinánquin aín bana cuaquin — asábi ca —cai cuēēnquin a rabiti 'ain, ax cuēēcēsabi oquin,

<sup>29</sup> ax upíra 'ixun ca rēquiruquin tsin 'acēsaribi oquin ñu 'aisamacama cēñuti 'icē quixun sinánquin.

## 13

*Usaquian aín unicaman Nucēn Papa Dios cuēēnmiti bana*

<sup>1</sup> Mitsux Jesucristonan 'aish camáxbi xucēnsa 'aish camina mitsux 'icēsabi bētsibē bētsibē nuibanani 'iti 'ain.

<sup>2</sup> Mitsun 'unáncēma unibi camina mitsun xubunu bēbaia cuēēnquin bití 'ain. Usai 'iquin ca raírínēn 'unánquinmabi ángel, unisaribi 'icē, biacēxa.

<sup>3</sup> Mitsúxribi atubē sipuacē 'aish tēmēracēsa 'ixun camina axa Jesucristonan cupí sipuacē unicama

manuquinma a sinánquin 'aquinti 'ain. Mitsúxribi usaribi uni 'ixun camina —usaribi oquin ca unin 'ë 'ati 'icë —quixun sinánquin unían bëtsi bëtsi ocë uni a 'aquinti 'ain.

<sup>4</sup> Min xanuma 'ain camina xanu itsibë 'itima 'ain. Xanu minan 'iti bitancëxun camina abë nuibananquin upí oxun 'iquinti 'ain. Aín xanuma 'ain bënëñuma xanubë 'iti 'imainun uni itsin xanubë 'iti ca Nucën Papa Dios cuëëñima. Cuëëñquinma ca usa uni 'imainun usa xanuribi 'uchoquin uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën.

<sup>5</sup> Aisamaira curíquiñu 'iti camina sinántima 'ain. Nucën Papa Diosan “Ën cana mi 'aquinquin ëntima 'ai” quixun cacë a sinani camina mitsux 'aisamaira ñuñuma 'aishbi masá nuituti bënëtima cuëënti 'ain.

<sup>6</sup> Usaquin sinánquin cananuna ënë bana cuënëo quicësabi oquin sinánti 'ain:

Nucën 'Ibu Diosan ca 'ë 'aquinia. Usa 'ain cana unin uisa cara ocëxbi racuëtima 'ain.

<sup>7</sup> Jesucristo ñuiquin mitsu bana ñuixuncë unicama camina manuquinma sinánti 'ain. —Atun ca Jesucristomi catamëquin upí ñuishi 'aia —quixun sinani camina usaribiti 'iti 'ain.

<sup>8</sup> Jesucristo ax ca usabi 'iá 'aish bëríribi usabi 'aish, usabi 'iti 'icën.

<sup>9</sup> Usa 'ain camina uni itsían mitsu bëtsi bëtsi bana ñuixunquin Jesucristomi sinánti ënun quixun cacëxunbi ëntima 'ain. A unicamax ca —bëtsi bëtsi ñu piquinbi camina bëtsi bëtsi ñu pitima 'ai —quia. Atúxa usai quia a bana cuatibi ca uni aín nuitu upí 'ima. Usa 'ain camina —Cristo cupíshi ca Nucën Papa Diosan nu nuibaquin nun 'ucha

tërëanan nux ainan 'inun 'imia –quixun 'unani amishi cushicanti 'ain.

<sup>10</sup> Nun nu –Jesucristo bama cupí ca nun 'uchacama tërëncë 'icë –quixun 'unáncë 'aínbi ca judíos sacerdotecaman 'aracacë ñuina rëcë aín nami picë 'aíshbi, ami catamëcëma 'ixun, –Jesucristo bama cupí cana 'ën 'uchacama tërëncë 'ai –quixun 'unanima.

<sup>11</sup> Unicaman 'ucha tërëncë 'inun ca sacerdotenën cushicaman 'apun, 'aracacë ñuina rëcë aín imi, anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu 'ucë mëu, Cata Upíira cacë, anu buánxun anuxun ánscaia. Usoquin 'anan ca a ñuinacan namicama a ëma 'ura buánxun nëënia.

<sup>12</sup> Usaribiti ca Jesús, Jerusalén 'uri aín imi 'apati i curúsocënu, camabi uníxa aín 'ucha tërëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'inun, bamacëxa.

<sup>13</sup> Usa 'ain cananuna Jesús, axa ëma 'uracëox 'uchañuira uni 'icësari bama, a nuxnu ainan 'icëa uni itsin tëmëramianan 'usáncëxunbi, ainan 'iti ëntima 'ain.

<sup>14</sup> Ènë nëtënu ca axa cëñutima usabi 'icëbënu anu 'iti ëma 'aíma 'icën. Usa 'ain cananuna axa cëñútima nëtë Nucën Papa Diosbënu anu 'iti a cainin.

<sup>15</sup> Usa 'ain cananuna Jesucristo cupí camabi nëtën abë banai cuëenquin Nucën Papa Dios nun cuëbitan rabianan –mix camina asérabi nun 'Apu 'ai –quixun caquin a rabiti 'ain.

<sup>16</sup> Rabianan camina uni raíri 'aquinquin ñu upí 'ati manutima 'ain. Ñuñuma uniribi camina nuibaquin min ñu mësú 'inánti 'ain. Unían usaquin 'aia isi ca Nucën Papa Dios cuëënia.

<sup>17</sup> Mitsun cushicaman ca mitsúxmi upiti Jesucristomi sinánun mitsu 'aquinia. Usaquin

mitsu 'aquinuan Nucën Papa Diosan caíscë 'ixun ca an cacësabi oquin upí oquin 'aisa tania, ax cuëëntanun. Usa 'ain camina aín bana cuaquin atux quicësabi oquin 'ati 'ain. Mitsun usaquin 'aia isquin ca atun masá nuituquinma cuëënquin mitsu 'aquinti 'icën. A unicaman bana cuaquinbimi an cacësa oquin 'aiama isi ca Nucën Papa Dios cuëëntima 'icën.

<sup>18</sup> Cananuna 'unanin, ñu 'atima 'aquinma upí ñuishi 'aisa tania ca Nucën Papa Diosan nu upí isia quixun. Usa 'icë camina nu Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain.

<sup>19</sup> 'Ëx mitsubë 'itëcëni bënëtishi cuanun camina manúquinma Nucën Papa Dios 'ë ñucáxunti 'ain.

*Upí oquin sinania bërúanx 'inuan Pablonën ca*

<sup>20</sup> Nucën Papa Dios, an aín unicama abë upí 'inun 'imicë, an ca Nucën 'Ibu Jesucristo, an aín unicama bërúainracë, a bamacëbi baísquimiácëxa. An Jesús aín imi 'apati bamacë cupí nun 'uchacama tërénquin nux xënibua 'aínbi ainan 'inun 'imicë,

<sup>21</sup> anbia an iscëxmi upí 'inun 'imianan ax cuëëncësabi oquinmi upí ñuishi 'anun mitsu 'imiti cana cuëënin. 'Ianan cana an, Jesucristo cupí, ax cuëëncësabi oquin nu 'imiti cuëënin. A ca aín unicaman xënibua 'aínbi ënquinma rabiti 'icën. Usaquin ca 'ati 'icën.

<sup>22</sup> 'Ën xucéantu, 'ën mitsu 'ësëquin, 'itsamashi cuënëoxuncë banacama ënë camina upí oquin sinánquin cuati 'ain.

<sup>23</sup> Mitsun camina 'unánti 'ain, nucën xucën, Timoteo, a ca sipuacë 'icëbi chiquíncanxa. 'Itíxa

bënētishi bēbaia cana mitsu isi cuanquin a buánti 'ain.

<sup>24</sup> Anu 'icē Jesucristomi catamēcē unicama 'imainun mitsun cushicama a camina bērúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. Italianuax ucē unicamanribi ca mitsu bērúanxmi 'inun mitsu camia.

<sup>25</sup> Nucēn Papa Diosan nuibaquin 'aquincēxmi chuámarua 'aish bucuti cana cuēēnin. Ashi.

**Nukën 'Ibu Diosan ain unikama 'inan ain  
bana  
New Testament in Cashibo-Cacataibo  
(PE:cbr:Cashibo-Cacataibo)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cashibo-Cacataibo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cashibo-Cacataibo

cbr

Peru

**Copyright Information**

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

**The New Testament**

in Cashibo-Cacataibo

**© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.  
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are  
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,  
please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files  
dated 29 Jan 2022

c8d73d75-386c-5f5e-a601-116dba3dae9b